

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ BİLİM DALI**

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Şafak KAYA SARIDEDE

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Haluk SAÇAKLI

İSTANBUL, 2018

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Şafak KAYA SARIDEDE

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Haluk SAÇAKLI

İSTANBUL, 2018

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ BİLİM DALI

Tezin Adı: Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Öğrencinin Adı Soyadı: Şafak Kaya Sarıdede
Tez Teslim Tarihi: ... / ... / 2018

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Sağlık Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nezir KÖSE
Müdür V.
İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı

-

Dr. Öğr. Üyesi Haluk SAÇAKLI

-

Prof. Dr. Rasim KALE

Üye

-

Doç. Dr. Mehmet ÖZTÜRK

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazıma kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez çalışması sırasında faydalandığım diğer tüm bilgi ve yorumlara da kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Şafak Kaya Sarıdede

İmza

TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK ONAYI

“Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi”
adlı Yüksek Lisans, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü
Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Şafak KAYA SARIDEDE
İmza

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Haluk SAÇAKLI
İmza

Enstitü Yetkilisi
İmza

ÖZET

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Şafak Kaya Sarıdede

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
Hareket ve Antrenman Bilimleri Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Haluk Saçaklı

Mayıs 2018, 51 sayfa

Çalışmamızın amacı, ortaöğretimlerde beden eğitimi ve spor dersi alan öğrencilerin bu derse ilişkin tutumlarının belirlenmesi olmakla beraber, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarında etken olan demografik faktörler ile spora karşı yaklaşımları, spor yapma alışkanlıkları, ailesinde spor yapan bireylerin olma durumları gibi faktörlerin öğrencilerin beden eğitimi tutumları üzerindeki etkileri de araştırma kapsamında tutulmuştur.

Araştırmada veri toplama aşamasında anket yöntemi, yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım kişisel bilgi formu, ikinci kısım ise beden eğitime karşı tutum ölçeğinden oluşmaktadır. Araştırma anketimiz Yalova ili, Çınarcık ilçesinde orta öğretim kurumlarında öğrenim gören 556 adet öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin analiz edilmesi için İbm Spss 23,0 paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin faktör analizi faktör yükleri incelendiğinde maddelerin faktör yüklerinin 0.351 ile 0,830 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Ölçeğin faktör analizine uygunluğunun denetlenmesi amacıyla hesaplama KMO ve Bartlett's test istatistikleri kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda;

Ortaöğretim öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine karşı tutumlarının cinsiyet, faktörü arasında farklılıklar vardır erkek öğrencilerin tutumları kız öğrencilere göre daha olumludur. Sınıflar arasında farklılıklar var fakat sistematik değildir yani 11.sınıfların

ve 12.sınıfların derse ilişkin tutumu 9.sınıflardan daha dūşūktür. Okul takımında bulunan ya da aktif spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre derse ilişkin tutumları daha yüksektir. Anadolu Lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları Meslek Lisesi öğrencilerine oranla daha yüksektir. Öđrencilerin tutumları baba ve anne eğitim durumları, aile gelir düzeyinden ve kardeş sayısı faktörlerinden bağımsızdır. Spor yapan ailede yetişen öğrencilerin derse ilişkin tutumları daha olumludur. Okul dışında egzersiz yapma alışkanlığı arttıkça öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Tutum, Ölçek, Beden Eğitimi ve Spor Dersi,

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDE FOR PHYSICAL EDUCATION LESSON

Şafak Kaya Sarıdede

Coaching Education Department
Department of Motion and Training Science

Thesis Supervisor: Asst. Assoc. Haluk Saçaklı

May 2018, 51 pages

The purpose of our study is to determine the attitudes of high school students towards Physical Education lessons and sports lessons and the factors which affects students behaviours such as demographic factors, approach to the sports lessons, habits of doing sports, members of the family who do sports.

During the data collection, questionnaire method, face to face meeting method are applied in our study. The questionnaire form which is the means of collecting data has two sections. In the first section includes personal information form and in the second section includes the scale of attitudes towards Physical Education lessons. Our research questionnaire is applied to the 556 students who live in Yalova, Çınarcık in high schools.

The IBM SPSS 23.0 package program was used to analyze the data. When the factor analyze of the scale is studied, factor weights of the options has been observed between 0,351 and 0,830. KMO and Bartlett's statistics tests have been used to check control of the suitability of factor analyze of the scale.

As the result of this research;

There are differences between male students and female students towards the Physical Education lessons among high school students. Attitudes of male students are more positive than the female students. There are differences between grades but not systematic. That is, 11th graders and 12th graders attitudes are lower than 9th graders. Those who play for school teams and do active sports have more attitudes than those

who don't do sports. The students in Anatolian high schools have higher attitudes towards Physical Education lessons than the students in vocational high schools. Students attitudes are independent from the parents' income, education level and number of brothers or sisters. The students who are raised in a family who do sports have more positive attitudes. When the habit of doing exercise increases, students attitudes towards lessons increase accordingly.

Key words: Secondary Education, Attitude, Scale, Physical Education Lesson.

TEŞEKKÜR

Çalışmamızın veri toplama aşamasında bana destek olan beden eğitimi öğretmen arkadaşlarım Rabia AKARSU ve Alpay SARI'ya, yabancı kaynak ve çeviriler için Ercan BİNİCİ ve Arslan ÇELİK' e, tezimin her aşamasında bana yardımcı olan canım öğrencilerime, arkadaşlarıma, yüksek lisans ders ve tez aşamasında yardımlarını benden esirgemeyen sevgili eőim Çağlar SARIDEDE' ye katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tez konumun belirlenmesinden itibaren, tezimin tüm aőamalarında desteğini esirgemeyen őeniz PARLAKKILIÇ' a, İrfan YAĞCI' ve danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Haluk SAÇAKLI' ya çok teşekkür ederim.

şafak KAYA SARIDEDE

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	
ONAY SAYFASI.....	
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	iii
TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK ONAYI.....	iiiv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
TEŞEKKÜR.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar.....	xii
ŞEKİLLER.....	xiv
KISALTMALAR.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1 EĞİTİME GENEL BAKIŞ.....	1
1.2 EĞİTİMİN TÜRLERİ.....	3
1.2.1 Formal Eğitim.....	3
1.2.2 İnfomal Eğitim.....	3
1.2.2.1 Örgün eğitim.....	4
1.2.2.2 Yaygın eğitim.....	4
1.3 ÖĞRETİME GENEL BAKIŞ.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1 BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN ÖNEMİ.....	6
2.2 GEÇMİŞTEN BUGÜNE BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN GELİŞİ.....	7
2.3 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN AMACI.....	10
2.4 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN BİREYİN GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	11
2.4.1 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Fiziksel Gelişimi Üzerindeki Etkisi.....	11
2.4.2 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Psiko-motor Gelişimi Üzerindeki Etkisi.....	11
2.4.3 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Zihinsel Gelişimi Üzerindeki Etkisi.....	12

2.4.4 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Duygusal ve Toplumsal Gelişimi Üzerindeki Etkisi	12
2.5 BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNEMİ.....	13
2.6 BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNCELİKLİ HEDEFLERİ	13
2.7 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ UYGULAMALARI.....	14
2.8 BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE TUTUM.....	15
2.8.1 Tutumlar	16
2.8.2 Tutumlarımız Nasıl Oluşur.....	16
2.8.3 Tutum Oluşturucu Öğeler.....	16
2.8.3.1 Bilişsel öge.....	16
2.8.3.2 Duygusal öge.....	17
2.8.3.3 Davranışsal öge.....	17
2.9 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLAR NASIL OLUŞUR	17
3.MATERYAL VE YÖNTEM.....	18
3.1 AMAÇ VE KAPSAM.....	18
3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	18
3.2.1 Kişisel Bilgi Formu	18
3.2.2 Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutum Ölçeği.....	18
3.3 ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ	23
3.4 ARAŞTIRMA MODELİ.....	23
3.5 VERİ GİRİŞİ VE ANALİZİ	24
4.BULGULAR	26
4.1 DEMOGRAFİK VE TANIMLAYICI BULGULAR	26
4.2 ÖLÇEK BETİMSSEL İSTATİSTİKLERİ.....	29
4.3 HİPOTEZ TESTLERİ.....	33
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	43
KAYNAKÇA	48
EKLER.....	52
Ek A.1 Kişisel Bilgi Formu	52
Ek A.2 Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	53
ÖZGEÇMİŞ.....	54

TABLULAR

Tablo 3.1. KMO Ve Bartlett's Test İstatistikleri.....	19
Tablo 3.2. Açıklanan Varyans Oranları	20
Tablo 3.3. Ölçek Faktör Analizi Rotasyon Matrisi	21
Tablo 3.4. Güvenirlilik İstatistikleri.....	22
Tablo 4.1. Demografik İstatistikler	26
Tablo 4.2. Aile Eğitim ve Meslek İstatistikleri	27
Tablo 4.3. Kardeş Sayısı ve Ailede Spor Yapan Birey İstatistikleri	28
Tablo 4.4. Okul Takımında Spor Yapma ve Boş Zamanda Egzersiz Yapma İstatistikleri	29
Tablo 4.5. Ölçek Betimsel İstatistikleri.....	29
Tablo 4.6. Kategorize Değişken İçin Ölçek Puan Aralıkları	30
Tablo 4.7. Beden Eğitime Karşı Tutum İstatistikleri	31
Tablo 4.8. Ölçek Normal Dağılım İstatistikleri	32
Tablo 4.9. Cinsiyet Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi	33
Tablo 4.10. Sınıf Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi	34
Tablo 4.11. Sınıf Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Tukey Post Hoc Karşılaştırmaları	35
Tablo 4.12. Okul Takımında Aktif Spor Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi	36
Tablo 4.13. Okul Türüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi	36
Tablo 4.14. Baba Eğitim Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi	37
Tablo 4.15. Anne Eğitim Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi.....	38
Tablo 4.16.20Aile Gelir Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi.....	39

Tablo 4.17. Kardeş Sayısına Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi	40
Tablo 4.18. Ailede Spor Yapan Birey Olma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-Testi.....	40
Tablo 4.19. Boş Zamanlarda Egzersiz Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi	41
Tablo 4.20. Boş Zamanlarda Egzersiz Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Post Hoc Karşılaştırma Testleri.....	42

ŞEKİLLER

Şekil 3.1. Scree Plot Grafiği.....	20
Şekil 3.2. Araştırma Modeli	23
Şekil 4.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları	31

KISALTMALAR

ARK	:	Arkadaşlar
BED	:	Beden Eğitimi Dersi
BEDTÖ	:	Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği
BESYO	:	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
KMO	:	Keiser –Meyer-Olkin
PA	:	Puan Aralığı
SPSS	:	Statistical Package For Social Sciences

1. GİRİŞ

1.1 EĞİTİME GENEL BAKIŞ

Eğitim, toplumda yer edinebilmek için kazandığımız bilgi ve becerilerin tümüdür, istenilen yönde davranış değişikliği de demek mümkündür (Tezcan 1994). Ziya Gökalp, eğitim sözcüğünden ‘Bir ülkede yetişen kuşağın, henüz yeni yetişmeye başlayan kuşağa düşüncelerini ve duygularını vermesidir’ şeklinde bahseder. Eğitim bir süreçtir insan olmanın en kıymetli taraflarından biridir. Öncelikle kendimizi eğiterek insanlığa katkıda bulunmalıyız. Atatürk’ün de dediği gibi ‘Gelecek gençlerin, gençler ise öğretmenlerin eseridir.’ Toplumun ve bireylerin gelişmesinde öğretmenlerimize büyük görev düşmektedir. Çocuklarımızı, gençlerimizi en iyi şekilde en doğru şekilde eğiterek toplumumuza huzur ve mutluluk yaşatırız.

Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda öğrencilerimizi kendi gelişim özelliklerine, kendi yeteneklerine göre hayata kazandırılmalı daha sağlıklı, huzurlu ve mutlu bireyler yetiştirmeliyiz. Bu amaç doğrultusunda beden eğitimi dersinin ve beden eğitimi öğretmenin önemi de açıkça belli olmaktadır.

Tutum, bireyin olaylara, insanlara karşı verdiği duygu ve düşünce eğilimidir. Tutumlar olumlu olacağı gibi olumsuzda olabilir. Tutumlar öğrenme yoluyla değişebilir. Babanın ya da annenin ya da kişinin sevdiği ya da sevmediği bir akranı, tanıdığı bir olaya karşı ya da bir insana karşı kişinin tutumunu olumlu ya da olumsuz yönde değiştirebilir.

Günümüze kadar öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını inceleyen birçok araştırma yapılmıştır. Araştırmaların amacı elbette öğrencileri beden eğitimi dersine karşı tutumlarını olumlu yönde değiştirmektir. Beden eğitimi dersine karşı çoğunlukla olumlu tutum sahibi olsalar da öğrencilerimiz olumsuz tutuma sahip olan öğrencilerimiz de bulunmaktadır önemli olan bu olumsuz tutumları olumlu hale getirebilmek öğrencilerin bakış açılarını değiştirerek beden eğitimi dersini daha faydalı daha eğlenceli hale getirmektir.

Bu araştırmanın sonucunda liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin davranışlarının ortaya çıkarılması ve liselerde öğrenim gören öğrencilerin

bireysel farklılıklarına göre beden eğitimi ve spor dersine ait farklı tutumların incelemesini amaçlamaktadır. Çalışmamızdan çıkan sonuçların liselerde eğitimi verilen beden eğitimi ve spor dersine katkı sağlaması ve bundan sonra yapılacak çalışmalara yol göstereceği kanaatindeyiz.

Eğitim; insanlar için yaşamda gerekli olan bilgilerin, yeteneklerin okullar, kurslar, üniversiteler vasıtasıyla insanlara verilmesidir. Eğitim geniş anlamda kişilerin toplumda yaşamak için toplumun kültürünü, değerlerini kazanmasında etkisi var olan tüm sosyal süreçleri kapsar. Kısaca 'İnsanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir' (Fidan 1993). Zaman içerisinde eğitime çok farklı açıklamalar ya da tanımlamalar yapılmıştır. Organizmanın doğumundan ölümüne kadar tüm yaşantısı boyunca hayatına kattığı şeyler onun eğitime katkı sunmaktadır. Bu süreçteki eğitimler olumlu yönde olabileceği gibi olumsuz yönde de olabilmektedir. Eğitimler çok farklı alanlarda olabilmektedir. Spor kulüplerinde alt yapılarına aldıkları sporcu adaylarına yaptıkları çalışmalarda eğitim içerisine girdiği gibi bir dans eğitmeninde dansçılara ilişkin yaptığı çalışmalarda bu kapsamda değerlendirilebilir. Eğitim bireyde istendik davranışlar ortaya çıkarma sürecidir. Yani eğitim, kişinin bilerek isteyerek hayatına istediği yönde değişiklikler getirmek için davranışlarında değişme meydana getirme olayıdır (Ertürk 1972).

1.1.1 Eğitimin Amacı ve Önemi

Eğitim insanoğlunun kendini bildiği andan itibaren başlamaktadır İnsanların beraberce yaşaması, fikirlerini paylaşması birbirlerini kabullenmeleri ve en önemlisi bir arada dostça kardeşçe yaşamaları için eğitim şarttır. İnsanoğlu hayatının her döneminde eğitilme gereği duymuştur. Eğitimin olduğu toplumlarda bilgi, sanat, müzik, sportif faaliyetler, demokrasi söz sahibidir fakat eğitimin olmadığı toplumlarda ise cehalet alıp başını gitmektedir. Savaşlar, acılar maalesef hiç dinmemektedir. Eğitimin önemini fark eden toplumlar, gelecekleri için yani çocukları için eğitimi zorunlu hale getirmişlerdir.

Hayatla bağ kurmanın en temel ilkesi eğitimidir, sadece meslek sahibi olmak için ya da hayata hazırlık süreci için eğitim gerekli değildir. Yaşamımızın her anında, her çağında doğumdan ölüme kadar hep eğitim vardır.

İnsanoğlu yeryüzüne ilk ayak bastığı andan itibaren merak duygusu ve ihtiyaçları doğrultusunda araştırmak, öğrenmek istemiştir. Bu insanoğlunun en belirgin özelliğidir.

Eğitimli insan kendisine çevresine toplumuna büyük katkılar sağlar ve etrafına ışıık saçar. Eğitimli insanlar olgun, aklı başında, kendisiyle barışık, bilgi edinmekten korkmayan, bilgilerini paylaşan ve etrafına faydası dokunan insanlardır. Eğitim her an devam eden bir süreçtir. İnsanoğlunun herkesten, her şeyden mutlaka öğrenecekleri vardır. Eğitim sayesinde dünyamızı tanırız, doğru kararlar veririz, güçlü ilişkiler kurarak hayata daha sağlam adımlar atarız. şte bu yüzden çocuklarımıza, gençlerimize doğru eğitim vererek onları hayata en iyi şekilde hazırlamalıyız. Toplumunu daha ileriye taşımak için, çağa ayak uydurmak için eğitime en temelden başlanılmalıdır.

Eğitimin amacı; öğrencinin okulda öğrendiği, okuldan getirdiği bilgileri, becerileri okul dışında karşılaştığı farklı durumlarda da kullanabilme seviyesine gelmesidir (Ulusoy 2004).

Eğitimin en önemli amacı hayatı anlamak ve onu en doğru şekilde yorumlamak olmalıdır, karşılaştığımız sorunlarla aldığımız eğitimle en güzel şekilde başa çıkmak, doğru tercihler yapabilmek olmalıdır.

1.2 EĞİTİMİN TÜRLERİ

Eğitim türleri informal eğitim ve formal eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Formal eğitim de kendi içinde ikiye ayrılmaktadır: Örgün ve eğitim.

1.2.1 Formal Eğitim

Belli bir amaç doğrultusunda planlı ve programlı olarak yapılır. Yapılacak, uygulanacak eğitim programı daha önceden hazırlanır ve öğretici tarafından uygulanır. Formal yer bellidir. Kullanılacak yöntemler bellidir. Eğitimin ne kadar sürede uygulanacağı; neyin, nasıl öğretileceği bellidir. En önemlisi de bireyde olumlu davranışlar ortaya çıkarmaya yönelik çalışmalar yapılmakta ve hedeflenmektedir.

1.2.2 İnfomal Eğitim

İnfomal bir amaç doğrultusunda yapılmamaktadır. Belli bir amacı ve planı yoktur. Yani net değildir, belirsizlikler vardır. Bireyin kazanacağı davranışlar olumlu olacağı gibi olumsuz da olabilir. Belli bir yeri yoktur. Aile, arkadaş çevresi, kitle iletişim araçları ile sokak vb. ortamlarda olabilir. Zamanı belli değildir.

Formal eğitimde ikiye ayrılmaktadır.

1.2.2.1 Örgün eğitim

Örgün eğitimde bireyin yaşı bellidir, kademeler vardır: okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, yükseköğretim açık öğretim uzaktan öğretim vs. Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda eğitim verilmektedir.

1.2.2.2 Yaygın eğitim

Yaygın eğitimde ise; herhangi bir yaş kriteri aranmaz. Yani yaş belli değildir. Her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin vb.)yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir. Kademe yoktur. Örneğin; eğitimler, özel kurslar, dershaneler hizmet içi eğitim kursları vs. Yaygın Eğitimde esas olan bireyin amaçlarıdır.

1.3 ÖĞRETİME GENEL BAKIŞ

Öğretim, belli bir amaç doğrultusunda planlı ve programlı bir şekilde sınıf ya da belli bir ortamda gereken bilgileri verme işine verilen isimdir. Eğitimi veren kişi öğretmendir. Öğretim işini uzman kişiler gerçekleştirir ki bu kişiler zamana ve duruma göre bilgisine başvurulmuş kişilerdir. Öğrenme işinin gerçekleşmesi için öğretim araçları, öğretimin amaçları, hangi planın ve hangi yöntemlerin kullanılacağı önceden belirlenmelidir.

- a. Öğretim araçları: Kalem, defter, kitap diğer kırtasiye malzemeleri, video, slayt, birçok duyu organı tarafından algılanan her türlü araçlar öğretimin araçları içine girmektedir.
- b. Öğretimin amaçları: Öğrencileri ilgi, yetenek, istek ve beceri ile doldurmak için belirlenen amaçlardır. Bunlar, uzun vadeli amaç (iyi insan, vicdanlı insan yetiştirmek)ya da kısa vadeli amaç (okuma-yazma öğretmek) olarak sıralayabiliriz.
- c. Öğretim programları: Belirlediğimiz amaçlarımıza ulaşmak için yer ve zamanın belli olduğu izlenecek, uygulanacak yöntemlerin tümü olarak tanımlayabiliriz. Örneğin, bir yıl boyunca orta öğretimde uygulayacağımız yıllık planlar ya da müfredatlar.
- d. Öğretim yöntemleri: Bireyleri en iyi ve en doğru şekilde yetiştirmek için bireyin ilgileri, becerileri, yetenekleri ve istekleri de dikkate alınarak İnsan yetiştirmekte izlenecek yol, teknik ve yöntemlerdir. Bunlar da; deney, gözlem, gösteri, soru-yanıt, tartışma, soru çözme, bireysel ve grupla çalışma yöntem ve teknikleridir.

e. Öğretim planları: En önemli konulardan biride planlamadır. Eğer iyi bir planlama yapmazsak doğru yol da değiliz demektir. Planlamayla neyi ne zaman yapacağımızı belirleyerek hedefimize daha çabuk ulaşırız. Planlamamızı doğru yapmazsak hep aynı yerde dolaşır dururuz. Harcadığımız emek de amaca ulaşmamız için yetersiz kalır. İyi bir plan program hangi konunun ne kadar sürede, nerede, hangi yöntem ve tekniklerin kullanılacağını da içerir şekilde olmalıdır. İyi bir planlama öğretimin nasıl uygulanacağını nasıl, denetleneceğini nasıl, değerlendireceğini bize gösterir ve hedefimize daha çabuk ulaştırır bizi. Diğer, bir güzel yanı ise bir sonraki planlamalarda bizlere yardımcı olarak geçmiş zamanlarda neler yapılmış olduğunu göstererek bir sonraki planlamayı da daha güvenilir ve geçerli kılar.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN ÖNEMİ

Spor her çağda olduğu gibi günümüzde de ekonomik, toplumsal, kültürel açıdan çok önemli bir yere sahiptir. Spor tüm özellikleri itibariyle müsabakalara yönelik aktiviteler ve çeşitli amaçlarla yapılan beden eğitimi faaliyetleri olarak ikiye ayırmaktadır. Spor bireyin sağlıklı, zinde, bedensel ve ruhsal olarak mutlu olabilmesi için sağlığını koruması ya da sağlıklı durumunu devam ettirmesi için yaptığı tüm hareketler bütünüdür (Yetim 2000).

Spor sayesinde insanlar bedensel, ruhsal, zihinsel, olarak gelişir aynı zamanda toplumdaki iletişimi artırır. İnsanlar spor sayesinde bir araya gelerek sosyalleşir, hedeflerine ulaştıkları anda daha sağlıklı ve daha mutlu olurlar. İnsanların iyi alışkanlıklar edinmesinde, bireylerin birbirleriyle daha iyi ilişkiler kurmasında ve sosyalleşmelerinde spor köprü görevi görmektedir.

Spor, resmi kurallar çerçevesinde ve rekabet halinde olan bireyler tarafından yapılan fiziksel aktivitelerdir. Sporun en önemli amaçlarından biri de yarışmak ve kazanmaktır. Spor, çeşitli branşlarda somutlaşmış, zihinsel ve fiziksel birçok alanda insanın doğasında var olan rekabet hissini ortaya çıkaran ve bu duyguyu tatmin eden bir etkinliktir.

Beden Eğitimi, bireyin fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştirmek ve korumak için yaptığı hareketlerinin tümüdür. İnsanların daha sağlıklı daha verimli daha mutlu olmaları için yapılan fiziki etkinliklerde insanların daha fit ve daha güçlü daha yeterli olmasını sağlayan, insanların kaslarını, kemiklerini ve eklemlerin kontrollü ve dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan aynı zamanda da insanların psikolojik olarak rahatlamasını birbirleriyle iyi ilişkiler kurmasını sosyalleşmesini sağlayan önemli bir alandır. Beden eğitimi sayesinde boş zamanlarımızı daha verimli şekilde değerlendirerek, davranış ve yeteneklerimizi geliştiririz. Beden eğitimi ve spor, çevremizdeki insanlarla daha güçlü bağlar, daha sağlıklı iletişim kurarak sağlıklı bir toplum kurmamızı sağlar. Beden eğitimi ve spor sayesinde kötü alışkanlıklardan uzaklaşırız. Beden Eğitimi ve Spor,

bireylerde bedensel, duygusal, zihinsel gelişimi sağlar. Bunun yanında kas ve sinir gelişimine de katkı sağlar. Beden eğitimi ve spor sayesinde kişikendini tanır, yeteneklerini geliştirir, neleri yapıp neleri yapamayacağını öğrenir güçlü ve zayıf yanlarını tanır kendi vücudunun ve sağlığının önemini bilir, bilinçlenir. Beceriler kazanarak vücudunu en etkili şekilde kullanmasını öğrenir, Fiziksel uygunluğunu geliştirir. Sağlıklı ve mutlu yaşamak için gerekli bilgiler, davranışlar ve alışkanlıklar kazanır (Açak 2006).

Beden eğitimi ve spor eğitim ve öğretimin her kademesinde her aşamasında mutlaka yer almalıdır. Bütün bireylere ulaşılarak yetenekleri ortaya çıkarılmalı en azından enerjilerini atmaları için bireylere fırsat verilmelidir. Sadece yetenekli öğrenciler değil, yeteneğinin farkında olmayan öğrencilere de fırsat verilmelidir. Her öğrenciye kendi yeteneği, kendi çabası doğrultusunda imkânlar tanınmalı ve plan program çizilmelidir.

Çocuklarda ve gençlerde şişmanlık çok hızlı bir şekilde artmaktadır. Bunun temelinde iki önemli faktör vardır.

1. Fiziksel hareketliliğin iyice azalması
2. Kötü ya da aşırı beslenme

Bu iki faktör, gençleri obeziteden uzak tutma konusunda beden eğitim dersinin önemini arttırmaktadır (Saçaklı 2013).

2.2 GEÇMİŞTEN BUGÜNE BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN GELİŞİ

İlk insanın ortaya çıkmasıyla sporun temelleri de atılmıştır. İnsanların yaşamlarını sürdürmek için yürümesi, koşması vs. bütün hareketleri beden eğitimiyle iç içedir. Beden eğitimi ve insan yaşamı arasında mükemmel bir ilişki vardır. İnsanların kendilerine boş zaman üreterek yüz yıllar önceden beri geliştirdikleri ve günümüze kadar getirdikleri araçlı, araçsız doğayla savaşın benzetim yollarıyla boş zamanlarına uygulayarak sporu başlatmışlardır. Sporun tarih yolculuğu çok uzundur; temelinde barış, kardeşlik, dostça yarışmalar vardır. Eski olimpiyat oyunlarında, kazananlara zafer ödülü olarak defne yapraklarından oluşturulan taç sunulmuş. Spor barışın, dostluğu ve dostça yapılan yarışmaların simgesi olarak tarihe geçmiştir.

İnsanoğlu kendini bildiği andan itibaren isteyerek ya da istemeyerek kendini spor dünyasında bulmuştur. İlkel dönemlerde insanlar kendilerini koruma, karınlarını

doymak için av peşinde koşmuş, sıçramış, vücudunu bilmeyerek daha çevik daha güçlü bir hale koymuştur. Yaptığı bu hareketler bilinçli ve düzenli olmadığı için spor kapsamın alınmaz. Fakat sporun insan yaşamını insanın var olduğu ilk andan itibaren etkilediğini ve günümüze kadar geliştirilerek daha anlamlı hale getirildiği söylenebilir. İnsanların yaşamlarını devam ettirmek için zorlu doğa olaylarıyla mücadele ederek beslenmek, barınmak korunmak, korumak, kendilerini güvende hissetmek için ortaya çıkan birçok eylem zamanla bazı kurallarla ve belli bir amaç çerçevesinde bugün ki adını alarak yani sporun temelini oluşturmuştur. İnsanlar eğlenmek için bir araya gelmek için yarışmalar düzenlemişler, zamanla bunu daha da geliştirerek değişik branşlarda ve dallarda yarışmalar düzenleyerek bugünkü haline almıştır.

Dünyada Beden Eğitimi: İnsanlık tarihi boyunca birçok savaş yaşamıştır. Dünya savaşlarından sonra insanlar da karşılaşılan güçsüzlük, dayanıksızlık ve mutsuzluk problemleri beden eğitimi çalışmalarının yapılması fikrini ortaya çıkarmıştır. Kadınlar, çocuklar, erkeklerde oluşan fiziksel yapıdaki zayıflığı gidermek için beden eğitimi çalışmalarına önem verilmesinin gerekliliği önem kazanmıştır. Daha sonralarda ise özel olarak beden eğitimine muhtaç kişilere, kadınlara, çocuklara beden eğitimi olanakları sağlanmıştır. Okullarda yaşam boyu spor, okulda ve okul dışında yapılan yarışmalar, spor anlayışının yaygınlaşması düşüncesini devam etmiştir (Çöndü 2004).

14.yüzyılda Avrupa'da başlayan Rönesans ve Hümanizm hareketleriyle beden eğitimi yeniden gün yüzüne çıktı. Avrupa'da ruh ve beden sağlığının geliştirilmesi düşüncesi önem kazandıkça beden eğitiminin de önemi arttı. Fransız düşünür J.J Rousseau ile olgunlaşan, beden eğitimi okul programlarına alınması uğraşlarının başlangıcı, Avrupa'da 15. Ve 16. yüzyıllara rastladı. 18. yüzyıllarda ise Philantropinum'larda teorik derslerle değişmeli olarak uygulandı. Hümanizm akımıyla beden eğitimi artık yeniden doğmuştu. Bazı kesimler tarafından karalansa da hümanizm akımının getirişiyle Avrupa'da ve diğer ülkelerde de beden eğitimine verilen önem her geçen gün daha da büyüdü.

19. yüzyılda Amerika' da eğitim çalışmalarında sağlık, güç ve gövde hareketlerini daha öncelikli olduğu etkinlikler ön plandayken, 1900'lu yıllar da eğitim programlarında oyun sporlarına daha fazla önem verilmiştir. Amerika' daki uzmanlar 20. yüzyıldan itibaren ise üniversitelerin lisans programlarına beden eğitimini dersini dâhil etmiştir.

Beden eğitimi dersi eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçası haline gelmişti. İnsanların ruh ve beden sağlığını koruyarak daha sağlıklı bir toplum oluşturmak daha mutlu gençler oluşturmak ilk hedefler arasındaydı. Mevcut durumda dünyada ve birçok ülkede beden eğitimi dersi ilk ve orta kademelerde zorunlu ders kapsamındadır.

Türkiye’de Beden Eğitimi: Avrupa’da meydana gelen yenilikler büyük bir hızla devam ederken Osmanlı devleti de bu yeniliklere kayıtsız kalamayarak Kasım 1839’ da Tanzimat Fermanı etkisinde jimnastik adı altında bedensel eğitim dersleri verildi. Galip Paşa (Askeri Mektepler Nazırı) zamanında askeri okullarda cimmastik dersleri verildi. Bu dersin öğretmenleri ise Piçini ve Lesen Marti oldu.

1968 de ise Fransız eğitim ekolü ile eğitim veren Galatasaray Lisesi’ nde verildi. İlk hocaları Curel, Moiroux ve Stangali adlı yabancı uzmanlar oldu.

Cumhuriyet dönemine kadar bazı değişikliklerle uygulanacak olan “Maarif-i Umumiye Nizamnamesi” ile 1869’da rüştiyelere, 1870’de Mektebi Tıbbiye, 1877’de idadilere eskrim ve cimmastik eğitimleri verildi (Morpa 1997).

O dönem de Beden Eğitimi ve Spor eğitimi verebilecek bir kuruluş olmamasından dolayı, Galatasaray Lisesi’nden mezun olan Faik ÜSTENİLMEN okulun ilk cimmastik öğretmeni oldu ve sivil okulların ilk Türk beden eğitimi öğretmeni olarak tarihe geçti (Morpa 1997).

Daha sonralarda Selim Sırrı Tarcan, Nizamettin Kırşan ve Vildan Aşir Savaşır yabancı ülkelere giderek spor eğitimcisi formasyon dersleri alarak ülkemize geri dönmüş ve liselerde eğitim vermek üzere spor hocası yetiştirmeye başlamışlardır. Sırrı Tarcan, spor öğretmeni yetiştirmek için birçok kurs açmış ve 15 Ağustos 1923’te İlmiye Heyeti toplanmış ve devlet programına ilk defa 1 yıl süreli “Beden öğretmeni okulu” nu koydurmuştur (Morpa 1997).

Tanzimat dönemi beden eğitimi eğitim ve öğretimin olmazsa olmazı haline gelerek müfredat programlarına girmiştir. Her dönemde sürekli yenilenerek sürekli gözden geçirilerek geliştirilmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Yetim 1996).

Cumhuriyet döneminde açılan okul sayısı ve buna paralel olarak öğrenci sayısı giderek arttı. Okulların sayıları artıkça da alanında bilgili uzman kişilere ihtiyaç da arttı. Bu öğretmen eksikliğini ortadan kaldırmak için 1932-1933 öğretim yılında İstanbul,

Ankara, Bursa ve Diyarbakır illerinde çeşitli branşlarda öğretmen yetiştiren eğitim enstitüleri açıldı. Cumhuriyetle birlikte ülkemizde ilköğretimlerde ve orta öğretimlerde beden eğitimi dersi zorunlu ders haline getirilmiştir.

Öncelikle Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi 1974 yılında, hemen sonra Manisa ve Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademileri oluşturuldu. 1974 yılında sporun uzman kişiler eşliğinde daha profesyonel yapılması için daha iyi sporcu yetiştirmek için antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri, spor yöneticileri, masörler yetiştirilmeye başlandı.

Açılan okullarda öğrenciler branşlaşma yoluna giderek kendi branşlarında uzmanlaştılar. Gerekli olan ilk yardım, sporcu beslenmesi, anatomi gibi konularda öğretim programlarında yerini aldı. Böylece teknik konuların dışına çıkılarak sporcu için gerekli olan tüm bilgiler öğretim programlarında yer aldı. Daha donanımlı spor insanları yetiştirmeyi hedefleyen kurumlar oluşturuldu (Morpa 1997).

2.3 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN AMACI

Beden eğitiminin en önemli amacı daha sağlıklı daha zinde bireyler yetiştirmektir. Çocuklarımızı, gençlerimizi sigara, içki, uyuşturucu, vb. kötü alışkanlıklardan alıkoymak yine en önemli amaçlarından biridir. Beden eğitim sayesinde sadece kendimizi fiziksel olarak değil zihinsel, ruhsal ve sosyal olarak da geliştiririz. Beden eğitimi etkinlikleri sayesinde kişi daha sağlıklı daha huzurlu daha özverili, çevresine olaylara karşı daha duyarlı bir insan haline gelir. Enerjisini doğru bir şekilde atacağı için topluma, insanlara, kendine ya da başkasına zarar verecek bir insan olmaz. Birey bedenini en doğru şekilde geliştirerek kendine ve çevresine faydalı insan haline gelecektir. Çünkü bedenen görülen dengesizlikler ve bozukluklar kişiyi diğer alanlarda da başarısız ve mutsuz hale getirecektir.

Beden eğitimi dersi sayesinde birey hem bedenen hem ruhen hem de zihinsel olarak rahatlayıp gelişeceği için beden eğitimi dersine diğer derslerden daha fazla önem verilmelidir (Şahin vd. 2001). Bedenen ve ruhen sağlıklı olmayan bir birey, enerjisini atamayan bir birey diğer derslerde de verimli olamayacaktır. Okullarda öğrencilerin yeteneklerine ve ilgilerine göre çeşitli branşlar da müsabakalar düzenleyerek öğrencileri spor yapmaya teşvik ederek daha sağlıklı ve özgüveni yüksek birey olmalarına yardımcı oluruz ve topluma en iyi şekilde katkı sağlayabiliriz.

2.4 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN BİREYİN GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Gelişim bebeğin anne rahmine düştüğü andan itibaren başlayıp ve yaşamımızın sonuna kadar devam eden bir süreçtir. Gelişim, doğumdan ölüme kadar birçok, birçok alanda ilerleme kaydedilmesidir. Gelişim çevre ve kalıtımın faktörlerinin etkileşimi sonucunda şekillenmektedir (Başaran 2000). Beden eğitimi insan gelişimine en fazla katkı sağlayan branştır. Çünkü bireyi hem zihinsel hem ruhsal hem de fiziksel olarak geliştirir. Bireyin gelişmesi demek bireyin öğrenmesi anlaması insanlarla ilişkiler kurması konuşması vb. özellikleri içine alır. Bireyler aynı gelişim özelliğini gösterebileceği gibi farklı gelişim özellikleri de gösterebilirler gelişim dönem dönem değişmektedir.

2.4.1 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Fiziksel Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Beden eğitimi bireylerin fiziksel olarak daha sağlıklı daha zinde olmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bireyin boyunun uzamasına ağırlık olarak artmasına sağlıklı bir vücut yapısına sahip olmasına daha enerjik daha iyi hissetmesine olanak sağlar. Beden eğitimi derslerinde yapılan bütün fiziksel aktiviteler, vücudumuzun bütün sistemlerine etki yapmalıdır. Beden eğitimi derslerimizde kuvvet, çabukluk, dayanıklılık, sürat, koordinasyon, devamlılık konularını da mutlaka kapsamalıdır (Muallimoğlu 1998).

Dengeli ve düzenli yaptığımız fiziksel aktiviteler sayesinde vücudumuz daha kuvvetli daha dayanıklı olur. Daha güzel bir görünüş sahibi olarak daha fit bir görünüme sahip oluruz. Vücudumuz değişen koşullara daha çabuk adapte olarak yorgunlukla başa çıkma gücümüz artar (Mirzeoğlu 2003).

2.4.2 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Psiko-motor Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Sinir ve kas sistemindeki gelişmelerimizin tümünü psiko-motor gelişim olarak adlandırılır. Beden eğitimi dersi sinir ve kas sisteminin gelişmesine en fazla katkı sağlayan dersler arasındadır. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki beden eğitimi dersine katılan öğrencilerle katılmayan öğrenciler arasında farklar ortaya çıkmıştır. Bedene eğitimi dersine katılan öğrencilerin yetenek ve becerilerinde gelişmeler vardır (Yenal vd. 1999).Doğru ve düzenli yaptığımız fiziksel aktivitelerle yani sporla kas ve sinir sistemimizi geliştiririz. Beden eğitimi dersine katılarak daha düzgün bir duruşa, esnek

bir vücut yapısına sahip oluruz. Ayrıca yapılan hareketler sayesinde solunum ve dolaşım sistemimiz de gelişir (Yetim 2011).

2.4.3 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Zihinsel Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel gelişime psiko-motor gelişime katkı sağladığı gibi zihinsel gelişime de katkı sağlamaktadır. Spor yapan beden eğitime katılan öğrencilerin daha iyi ilişkiler kurdukları daha barışçıl daha dışa dönük oldukları görülmüştür. İlköğretim ve liselerde de okullarda oluşturulan takımlarda olan öğrencilerin not ortalamaları 5' lik sisteme göre 3,19 ile 4,17 arasında olduğu tespit edilmiştir (Serbest vd. 2006).

Yani yapılan düzenli spor sayesinde kişi zihinsel olarak rahatlayıp mutlu ve başarılı birey haline geliyorolar karşısında daha hızlı çözümler üretebiliyor, zihnindeki sorulara daha çabuk cevap buluyor ve hayatla daha barışık pozitif birey haline geliyor. Böylece çevresindeki insanlara da daha faydalı hale geliyor.

2.4.4 Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Bireyin Toplumsal ve Duygusal Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Sosyal, duygusal gelişim birbirleriyle doğrudan ilişkilidir. Sosyal yönü gelişmiş bireyler duygusal olarak sağlam ve güçlü bireylerdir. Karşılaştıkları sorunlarla daha kolay baş ederler. Daha dışa dönük daha mutlu bireylerdir. Beden eğitimi dersine, okul takımlarına katılan bireyler daha çözüm odaklı hızlı düşünebilen bireylerdir. Sportif etkinlikler de, yarışmalarda sorumluluk alabilen karşılaştıkları olumsuzluklarla mücadele ederken duyguları daha sağlamdır. Beden eğitimi etkinlikleri bireyde iyi bir seyirci olma iyi bir sporcu olma iyi bir insan olma özelliklerini kazandırır.

Beden eğitimi insan performansını geliştirmeye yönelik hareketler seçerek daha sağlıklı ve mutlu bireyler yetiştirmeyi, yorgunlukla baş edebilmeyi sağlam kemik ve kas yapısına sahip olmayı hastalıklara karşı dirençli olmayı iyi duruşa sahip olmayı amaçlar (Sunay 2000). Kazanma ve kaybetme duygularını tecrübe ederek birey hayata hazırlanır. Spor aynı zamanda bireylerin bir araya gelmesini sağlar ve spor sayesinde toplum oluşur. Bireylerin sosyalleşmesini etkileşim içinde olmasını sağlar. Sosyal yapının daha iyi oluşabilmesi için insanların bir birleriyle olumlu etkileşime girmeleri gerekir. Spor sayesinde insanlar bir araya gelerek sosyal yapı oluşur ve bu da diğer kurumları etkiler.

2.5 BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNEMİ

Liselerde niteliklere göre farklı programlar uygulanır. İnsanlar yeteneklerine göre aldıkları puan türüne göre herhangi bir lise seçer ve bu yönde eğitimini alır. Orta öğretimde beden eğitimi dersi büyük önem taşımaktadır çünkü bireyin ruhen bedenlen ve zihinsel olarak gelişme gösterdiği bir dönemdedir. Bu dönemde beden eğitimi ve spor bireye büyük katkı sağlayarak bireyi hem fiziksel olarak geliştirip hem de kötü alışkanlıklardan uzak tutacaktır. Başarılı ve mutlu bir sporcu hayatının diğer alanlarında da mutlu ve başarılı olacaktır. Beden eğitimi dersi okul programlarının da zorunlu olarak yer almaktadır ve bu programların olmazsa olmazıdır. Beden eğitimi dersi öğrencileri çok yönlü geliştiren bir derstir beden eğitimi dersi.

Beden eğitimi öğretmeni tarafından spor salonunda ya da okul bahçesinde işlenir. Kendi imkânlarına göre yer, zaman, araç gereç durumuna göre bir plan oluşturup ve bu plan doğrultusunda öğrencilerinin cinsiyetine, yaşına, imkânlarına göre elindeki malzemeye göre (ip, top, huni, minder, vs.) dersini en verimli bir şekilde işlemeye çalışır. Beden eğitimi öğretmeni ilk yardım bilgisini, dengeli ve sağlıklı beslenme konularında da öğrencilerini yönlendirmeli ve öğrencilerini hayata hazırlamalıdır. Liselerde beden eğitimin en temel amacı kişileri yeteneklerine göre yönlendirmek, var olan yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlamaktır (Morpa 1997).

2.6 BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNCELİKLİ HEDEFLERİ

1. Beden eğitimi dersinin amaçları kişiyi bedenlen ruhen ve zihinsel olarak sağlıklı hale getirmektir.
2. Mustafa Kemal Atatürk'ün ve diğer düşünürlerin spora verdiği önemi kavratılabilmek,
3. Sinir, kas ve eklemlerin birbirleriyle olan koordinasyonlarını sağlamak,
4. Organlarımızı güçlendirerek daha sağlıklı hale getirmek,
5. Vücudumuzun duruşunu düzeltmek, güzel duruş alışkanlıkları kazanmak,
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili bilgiler edinmek ve bu bilgileri alışkanlık haline getirip hayatımıza uygulayabilmek,
7. Müzik eşliğinde ritimle hareketler yapabilmek,

8. Halk oyunlarına istekli olmak halk oyunlarıyla ilgili bilgi ve beceri edinmek; bu hayata geçirmek,
9. Milli bayramların önemli olduğunu bilmek ve milli bayramlara katılmaya istekli olma,
10. Boş zamanların da spor faaliyetleri yapmaya istekli olmak,
11. İlk yardımla ilgili bilgi beceri edinebilme ve uygulayabilme,
12. Görev ve sorumluluk alma kurallar uyma,
13. Liderlik yapabilme ve lidere uyma,
14. İşbirliği içinde birlikte hareket edebilme,
15. Özgüveni arttırma zamanında ve çabuk karar verebilme kabiliyeti kazandırma,
16. Kendini doğayı başkalarını sevme anlama kabiliyeti kazandırma,
17. Centilmence yarışma kaybetmeyi kabullenme takdir etmeyi bilme kazanma haksızlık karşısında hakkını aramayı bilme,
18. Demokratik bir şekilde hayatını devam ettirmeyi öğrenme (Morpa 1997).

Beden eğitimi dersi hedeflerine genellikle ulaşabilen bir derstir. Çok nadir de olsa hedeflerine ulaşamadığı durumların sebebi ise alan yetersizliği malzemenin olmayışı ya da öğrenci sayısının çok fazla oluşudur. Beden eğitimi dersine girmeden önce öğrenciler heyecanlı, istekli ve mutlu olur ve bu mutlulukları ve istekleri diğer derslerini de olumlu yönde etkiler. Ders sonrasında öğrenci enerjisini attığı için diğer derslere daha istekli ve rahatlamış şekilde girerek daha verimli hale gelir. Beden eğitimi ve spor sayesinde öğrenciler duygudaşlık kurabilen, dinleyebilen, fiziksel ruhsal ve zihinsel olarak sağlıklı ve kendiyile barışık bireylerdir. Kişi spor yaparak ruhunu ve bedenini eğitir. Beden eğitiminin de amaçları tam olarak bu yöndedir.

2.7 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ UYGULAMALARI

Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi dersi 9. 10.11. ve 12. Sınıflarda 2 saat zorunlu ders olarak yer almaktadır. Öğrencilerin ders seçimlerine göre de bu ders saati artmaktadır haftada 2 saat seçmeli ders olarak sınıflar beden eğitimi dersini de alabilirler.

Ülkemizde ortaöğretim kurumları 4+4+4 şeklindeki eğitim sistemimizin son 4 yıllık sürecini kapsamaktadır. Okullarımızın ve öğrencilerimizin niteliklerine göre farklı eğitim programları ve farklı olanaklar sunulmaktadır. Beden eğitimi derleri özellikle spor liselerinde daha fazla ders saati olarak okutulmaktadır.

Beden eğitimi dersi amaçlarına ulaşabilmesi için şu uygulamalara dikkat edilmelidir.

1. Beden eğitimi öğretmeni öncelikle öğrencilerinin sağlık durumunu bilmelidir. Derse gelmeden önce öğrencilerinden sağlık raporu istemelidir. Sağlık sorunu olan öğrencilerine başka bir planlamayla derse almalı ve sağlık sorunu olan öğrencilere daha dikkatli davranmalıdır.
2. Beden eğitimi öğretmeni öğrencilerinin isteklerini yeteneklerini baz alarak aktiviteler seçmelidir. Bu aktiviteler öğrencileri geliştirmeye yönelik olmalıdır.
3. Öğrenciler işbirliği içinde beraber derslere katılmalı, cinsiyet ayrımı yapılmamalıdır. Eşli hareketler yaptırılarak öğrencilerin sosyal yönleri geliştirilmelidir.
4. Dersler uygulamalı şekilde işlenerek öğrencilerin dikkatleri sürekli canlı tutulmalıdır.
5. Müzik ve ritimden yararlanılarak daha keyifli ders işlenmesi sağlanmalıdır.
6. Öğrencilere yaptıkları davranış karşısında mutlaka ödül verilmelidir. Böylece öğrenmeleri daha kalıcı hale gelecektir.
7. Hareketler öğretilirken basitten zora doğru gidilmeli ya da hareketler parçalara ayrılarak öğrencilere verilmelidir.
8. Beden eğitimi öğretmeni hareketleri öğrencilerine uygulatmadan önce kendisi göstererek öğrencilere rol model olmalıdır.
9. Beden eğitimi öğretmeni kazanmanın ötesinde paylaşmayı centilmenliği ve doğru davranışı öğrencilerine benimsetmelidir.
10. Beden eğitimindeki genel amaç; insanı bütün olarak geliştirmektir. Beden eğitimi fiziksel olarak insanı geliştirdiği gibi kişilik olarak da geliştirmektir (MEB 2011).

2.8 BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE TUTUM

Beden eğitimi dersine ilişkin tutum konularında” Tutum nedir, tutum nasıl oluşur, tutum oluşturucu öğeler nelerdir?” gibi sorunlara değinildi.

2.8.1 Tutum

Tutum bireyin olaylara, kurumlara, insanlara çevresine ilişkin düşüncelerini, davranışlarını ve duygularını organize eden bir eğilimdir. Kişinin kendisine ait düşünce ve davranış şeklidir. Kişinin davranışlarında, tavırlarında, aldığı kararlarda tutarlı olmasını sağlar (Çetin 2012).

2.8.2 Tutum Nasıl Oluşur

Bireylerin tutumlarının olumlu olacağı gibi olumsuz da olabilir. Beden eğitimi dersine karşı öğrencilerin tutumları genellikle olumludur. Öğrenci, öğretmenini severek dersine hazır gelir ya da derse katılarak bunu belli eder. Beden eğitimi dersine karşı tutumunun oluşmasında öğretmenin, ortamın, sınıf mevcudunun, öğrencilerin birbiriyle olan iletişimlerinin büyük rolü vardır. Eğer öğrencilerin ilgilerine, yeteneklerine saygı duyuluyorsa öğrencinin istekleri dikkate alınmıyorsa öğrencinin tutumu da derse ve öğretmene karşı olumlu olacaktır.

Bir derse ilişkin pozitif davranış geliştirmek, ders içinde katılım, derse karşı istekli olma, derse katılmaktan memnun olma ve bunu bir değer olarak kabullenme davranışlarını da içine alır (Özçelik 1998).

Beden eğitimi dersine karşı olumlu tutuma sahip olan öğrenci diğer derslerinde de daha başarılı ve diğer derslere karşı da olumlu tutum sergilemektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı sahip oldukları olumsuz tutumlar, önyargılar değiştirilmeli ve kendiyile barışık kendini, çevresini seven dışa dönük, demokratik bireyler yetiştirilmelidir. Dersin daha güzel daha eğlenceli işlenmesi için daha fazla verim sağlamak için öncelikle öğrencilerin derse karşı olumlu tutuma sahip olmaları yollar izlenmelidir.

2.8.3 Tutum Oluşturucu Öğeler

Tutum oluşturucu öğeleri 3'e ayırmak mümkündür.

2.8.3.1 Bilişsel öğe

Nesnelere olan bakış açımız nesnelere değerlendirme şeklimizdir. Nesnelere ilgili bildiklerimizi, fikirlerimizi kapsar. Birey bir davranışın doğru olduğuna inanıyorsa o davranış yanlış bile olsa ona göre doğrudur. Ör: Okul takımlarına katılmanın ders başarısını düşüreceğine inanıyorsa bu onun için doğrudur ve bunu değiştirmekte zordur.

2.8.3.2 Duygusal öge

Kişiden kişiye değişen nefret etme, sevmeme vb. gibi duyguları içine alır ör: beden eğitimi dersi içinde en çok atletizm branşını sevmeme ya da müsabakalardan önce ısınmayı sevmeme ya da sevmeme gibi duygusal olarak hissettiklerimizdir.

2.8.3.3 Davranışsal öge

Davranışsal öge ise nesnelere olan tavırlarımız davranışlarımızdır. Yani nesnelere olaylara ya da insanlara olan yaklaşımımız onlara verdiğimiz tepkilerdir. Ör: karate yapan insanlardan korkmak, onlardan uzak durmak ya da spor yapan insanlara saygı duymak.

Bahsettiğimiz 3 öge birbirleriyle tamamen bağlantılı öğelerdir. Bu öğeler olumlu ya da olumsuz olarak tutumlarımızı etkiler. Beden eğitimi dersine karşı tutumlarımız olumluysa dersi daha isteyerek daha keyifli işleriz ve daha mutlu oluruz.

2.9 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLAR NASIL OLUŞUR

Birçok çalışma beden eğitimi dersi alan öğrencilerin, beden eğitimi dersine ilişkin olumlu bir tutum geliştirdiğini göstermektedir (Chung and Philips 2002).

Bazı çalışmaların sonuçlarına göre ise sınıfın mevcut durumu öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, anne ve babanın mesleği gelir durumları ya da ailede spor geçmişi olan bireylerin varlığı ya da yokluğu da bireylerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını pozitif ya da negatif yönde değiştirmektedir (Kangalgil vd. 2004).

Beden eğitimi dersine karşı olan tutumlar olumsuz olsa dahi önemli olan bu olumsuz tutumları olumlu hale getirmektir. Öncelikle öğrencileri anlayarak dinleyerek öğrencilerin istekleri, ilgileri ve yetenekleri ön planda tutularak elde ki imkânlarla doğru bir şekilde öğrencilere yönelmek ve olumsuz tutumlarını olumluya çevirerek beden eğitimi dersini sevmelerini derse katılmalarını sağlamaktır. Özellikle ortaöğretim öğrencilerinin ihtiyaç duyduğu en önemli konu onları dinlemek ve anlamaktır. Beden eğitimi öğretmeni yaklaşımını ne kadar olumlu tutarsa öğrencilerimizin beden eğitimi dersine karşı tutumları da bir o kadar olumlu hale gelir.

3.MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 AMAÇ VE KAPSAM

Çalışmamızın amacı, ortaöğretimlerde beden eğitimi ve spor dersi alan öğrencilerin bu derse ilişkin tutumlarının belirlenmesi olmakla beraber, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarında etken olan demografik faktörler ile spora karşı yaklaşımları, spor yapma alışkanlıkları, ailesinde spor yapan bireylerin olma durumları gibi faktörlerin öğrencilerin beden eğitimi tutumları üzerindeki etkileri de araştırma kapsamında tutulmuştur.

3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aşamasında anket yöntemi, yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Anketimize 600 öğrenci katılmış yüzde 92 dönüş oranı ile 556 adet geçerli anket formu elde edilebilmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı olan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım kişisel bilgi formu, ikinci kısım ise beden eğitime karşı tutum ölçeğinden oluşmaktadır.

3.2.1 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu öğrencilerin demografik özelliklerine dair istatistiklerin toplanabilmesi için oluşturulmuş 11 adet kategorik soru ve öğrencinin kendi spor alışkanlıkları ile ailesinin spor alışkanlıklarının belirlenebilmesi amacıyla oluşturulmuş 2 adet kategorik soru içermektedir.

3.2.2 Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutum Ölçeği

Anketin bu kısmı Yrd. Doç. Dr. İrfan Yağcı' nın 2012 tarihli ve ortaöğretim "öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi" isimli yayımlanmış yüksek lisans tezinden alınmıştır. Orijinal çalışmada ölçeğin güvenirlik analizi sonucu 0.963 cronbach's alpha katsayısı ile yüksek güvenirlikte olduğu saptanmıştır. Diğer yandan ölçeğin orijinal kaynakta tek boyutlu tasarlanması sebebiyle bu çalışmada da tek boyutlu ölçek yapısı zorlanmıştır.

Ölçeğin veri ile uyumunu denetlemek için ölçeğe temel bileşenler yöntemi varmiar döndürme tekniği ile tek faktöre zorlanarak faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygunluğunun denetlenmesi amacıyla hesaplanan KMO ve Bartlett's test istatistikleri tablo 3.1'deki gibidir.

Tablo 3.1. KMO Ve Bartlett's Test İstatistikleri

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterlilik İstatistiği
,961

Bartlett's Küresellik Testi   Ki-Kare
9430,378

df

406

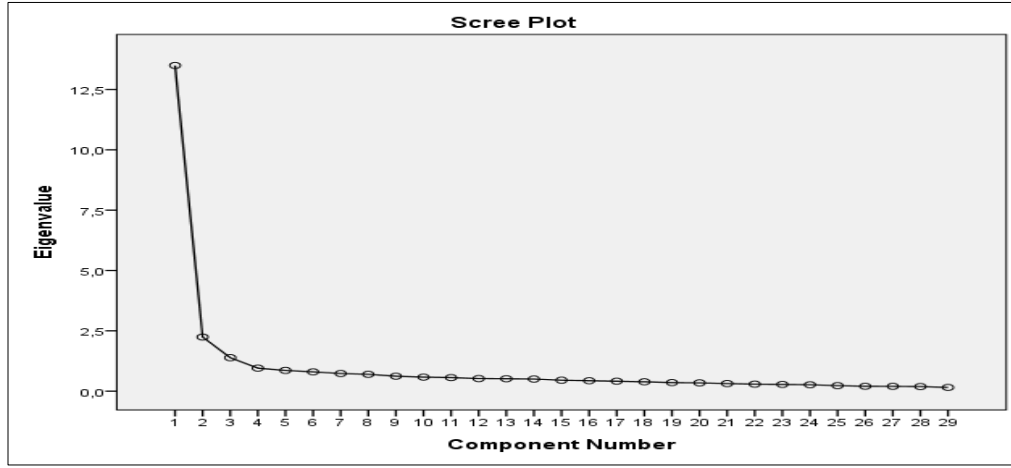
Sig.

,000

Tablo 3.1'de görüleceği üzere Kaiser Meyer örnekleme yeterliliği ölçümü 0,9'un üzerindedir. Bu değer 0,9'un üzerinde olan bu değer ölçeğin faktör analizi için mükemmel yeterlilikte örneklem büyüklüğüne ulaşıldığını gösterirken Bartlett's küresellik testi anlamlılık değerinin 0,005 den küçük olması, ölçeğin faktör analizi rotasyon işlemine uygun olduğunu göstermektedir (Tabachnick 2015). KMO test istatistiklerinden anlaşılacağı üzere ölçek faktör analizi çalışmasına uygun bir ölçektir.

Ölçeğin ideal faktör sayısının belirlenebilmesi için orijinal ölçeğin yapısı ile birlikte faktör analizi screeplot grafiği ve açıklanabilen varyans oranları da incelenmiştir. Ölçeğin scree polt grafiği şekil 3.1'deki gibidir.

Şekil 3.1. Scree Plot Grafiği

Grafik incelendiğinde en yüksek öz değer azalışının 1 ile 4 faktör arasında olduğu, 4. Faktörden sonra öz değer azalışının önemsiz sayılabilecek kadar az olduğu görülür. Bu durumda ölçek için ideal faktör sayısının 1 ile 4 arasında olması gerektiği söylenebilir. Ölçeğin tek faktörle açıklayabildiği varyans oranları yeterli görülmesi durumunda ölçeğin orijinal çalışmadaki gibi tek boyutlu kullanılmasında bir sakınca yoktur. Tek faktör ile açıklanabilen varyans oranları tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.2. Açıklanan Varyans Oranları

Bileşen	İlk Özdeğer		Rotasyon Kareler Yük Toplamları			
	Toplam	Varyans(%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans(%)	Kümülatif (%)
1	13,493	46,528	46,528	13,493	46,528	46,528

Tablo incelendiğinde ölçeğin tek faktörlü yapı ile varyansın yüzde 46,528’ini açıklayabildiği görülmektedir. Bu değer yüzde 40’ın üzerinde olması ölçek yapı geçerliliği yönünden olumlu bir sonuçtur. Ölçeğin rotasyon matrisi tablo 3.3’de sunulmuştur.

Tablo 3.3. Ölçek Faktör Analizi Rotasyon Matrisi

Madde	Faktör
Beden Eğitimi Dersi (BED) kaçırmak istemem.	,830
BED' ni sabırsızlıkla beklerim.	,830
BED en sevdiğim dersler arasında yer alır.	,820
BED' ni olduğu gün heyecanlı ve sevinçli olurum.	,798
BED' nde stres atarak, rahatlayıp gevşerim.	,796
BED' ne katılmaktan zevk duyarım.	,774
BED benim için eğlencelidir.	,771
BED yeteneklerimi keşfetmemi ve geliştirmemi sağlar.	,768
BED saatlerinin fazla olmasını isterim.	,758
BED' inde yapılan tüm etkinliklerden hoşlanırım.	,737
BED okulu ve diğer dersleri daha çok sevmemi sağlar.	,701
BED boş zamanlarımda spor yapma alışkanlığı kazandırır.	,695
BED aktivitelerinin fiziksel ve ruhsal gelişimime katkı sağladığımı düşünüyorum.	,690
BED' nde kendimi rahat hissedirim.	,682
BED' inde öğrendiklerimi seviyorum.	,678
BED aktiviteleri kendime güven duygumun artmasını sağlar.	,676
BED zorunlu olmasa girmek istemem.	-,667
BED' inde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerde de uygulayırım	,659
Dersler arasında en çok BED' i severim.	,654
BED arkadaşlık ilişkilerimi geliştirmemi sağlar.	,646
BED' ne katılmaktan hoşnut değilim.	-,636
BED programdan kaldırılrsa mutlu olurum.	-,635
BED eğitimin her aşamasında zorunlu olarak yer almalıdır.	,631
Beden eğitimi derslerini sıkıcı bulurum.	-,617

Beden eğitimi dersi beni huzursuz eder.	-,588
Beden eğitimi dersinde yapılan hiçbir etkinlik ilgimi çekmez.	-,567
Beden eğitimi dersinde zaman geçmek bilmez.	-,429
Beden eğitimi derslerine girerken tedirgin, gergin ve sıkıntılı olurum.	-,386
Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.	-,351

Ölçeğin faktör analizi faktör yüklerine bakıldığında maddelerin faktör yüklerinin -0,351 ile 0,830 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Madde faktör yüklerinin 0,3' ün altında olmaması ölçeğin ölçme gücü bakımından olumlu bir gelişmedir. Diğer yandan ölçekte yer alan olumsuz ibarelerin ölçek katkısının negatif olması da gözlemlenebilir. Ölçek oluşturma sırasında söz konusu maddeler ters çevrilerek maddelere verilen olumlu cevapların beden eğitimi dersi tutumuna olumsuz yansımaları sağlanmalıdır. Ölçeğin faktör analizi orijinal ölçekteki gibi tek faktör ile yapısal geçerlilik sağlayan bir ölçek olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeğin güvenirlik İstatistikleri ise tablo 3.4'deki gibidir.

Tablo 3.4. Güvenirlik İstatistikleri

Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı	Madde Sayısı
,957	29

Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0,957'dir. Bu durumda ölçeğin oldukça iyi derecede güvenirlik bir ölçme aracı olduğu söylenebilir (Tabachnick 2015).

3.3 ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

H1: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları cinsiyete göre değişmektedir.

H2: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları sınıfa göre değişmektedir.

H3: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları okul takımından aktif sporcu olarak katılma durumuna göre değişmektedir.

H4: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları okul türüne göre değişmektedir.

H5: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları baba eğitim durumuna göre değişmektedir.

H6: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları anne eğitim durumuna göre değişmektedir.

H7: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları ailenin aylık gelir durumuna göre değişmektedir.

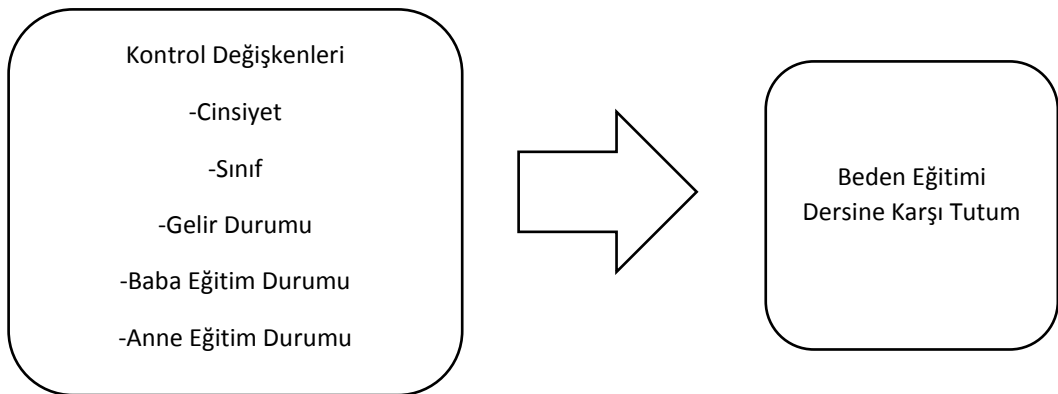
H8: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları ailenin kardeş sayısına göre değişmektedir.

H9: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları ailede kendileri haricinde aktif spor yapmış veya halen yapan birey bulunma durumuna göre değişmektedir.

H10: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları okul dışında boş zamanlarda egzersiz yapma durumlarına göre değişmektedir.

3.4 ARAŞTIRMA MODELİ

Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırma için araştırma amaçları ve hipotezleri göz önünde bulundurulduğunda araştırma modeli şekil 1'deki gibi görselleştirilebilir.

Şekil 3.2. Araştırma Modeli

3.5 VERİ GİRİŞİ VE ANALİZİ

Anket sayesinde toplanan veriler Microsoft Excel programına girilmiş, ihtiyaç duyulan kodlamalar yapıldıktan sonra veriler ibm SPSS 23,0' e alınmış ve analizin bundan sonraki kısımları bu paket program ile tamamlanmıştır.

Veri setinde ilk incelenen durum kayıp verilerdir. Ölçek maddelerine yapılan kayıp veri analizinde (missing value analysis) maddelerde 2 adet ile 21 adet arasında kayıp değerlerin olduğu görülmüştür. Tüm örneklem üzerinden hesaplandığında en fazla kayıp değere sahip olan maddenin dahi yüzde 5'in altında kayıp veriye sahip olduğu görülmüştür. Kayıp veri probleminin çözümlenmesi için kayıp değer oranının yüzde 5'in altında olması ve kayıp değerlerin dağılımlarının homojen olması (MCAR sig.>0, 05) sebebiyle söz konusu kayıp değerlere seri ortalamalarının atanmasına karar verilmiştir. Bu şekilde çözümlenen kayıp veri problemi gerek kayıp veri sayısının az olması gerekse kayıp verilerin örneklemde homojen dağılması sebebiyle sapmaya sebep olmayacağı bilinmektedir (Karagöz 2016). Kayıp veri probleminin çözümlenmesinin ardından ölçek geçerlilik ve güvenilirliklerinin ispatlanması amacıyla faktör analizi ve güvenilirlik analizleri uygulanmıştır. Daha sonra kategorik sorulara ait betimsel istatistikler tablolar ve yorumlar ile birlikte sunulmuştur. Öğrencilerin beden eğitime karşı tutumlarını ölçen ölçek istatistikleri oluşturulurken, ters yönlü maddeler gözlemlenmiş ve ölçeğe ters yönde katkı yapmaları için söz konusu sorular SPSS paket programı aracılığıyla ters çevrilmiştir. Söz konusu uygulamalardan sonra beden eğitimi ölçeği betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Hesaplanan betimsel istatistiklerin daha kolay anlaşılabilmesi için minimum ve maksimum değerlerden yola çıkarak beden eğitime karşı tutum ölçeği için kategorik bir değişken oluşturularak, öğrencilerin beden eğitime karşı tutumları çok kötü, kötü, orta, iyi ve çok iyi olarak kategorize edilip sunulmuştur.

Araştırma hipotezleri demografik ve tanımlayıcı özelliklere bağlı gruplar arasında beden eğitime karşı tutumlar bakımından farkların sınanması dayanmaktadır. Bu bağlamda beden eğitime karşı tutumlar, ölçeğinin normal dağılım istatistikleri belirlenmiş ve normal dağılıma yakın olduğu gözlemlendiğinden hipotez testlerinde parametrik test tekniklerinden faydalanılmıştır. Gruplar arası farklılıkların tespiti sırasında iki kategoriye sahip cinsiyet ve okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma, ailede spor

yapan başka birey olma durumu değişkenleri için bağımsız örneklem testinin uygun olduğu görülmüştür. İki den fazla kategorik gruba sahip; aylık gelir durumu, anne ve baba eğitim durumu, sınıf, boş zamanlarında egzersiz yapma sıklığı gibi değişkenler ile yapılan farklılık analizlerinde ise tek taraflı anova testinden faydalanılmıştır. Gerek bağımsız örnekle t-testi gerekse anova testinin normallik dışındaki bir diğer varsayımı olan grup üyesi sayısının 30'un altında olmaması özellikle gözlemlenip, bazı durumlarda bazı kategoriler birleştirilmiştir. Araştırmanın son kısmında çalışma bulguları ile ilgili yorum ve öneriler ile birlikte araştırma sonlandırılmıştır.

4.BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında anket verilerinden elde edilen analiz bulguları tablo grafik ve yorumlar ile sunulmuştur.

4.1 DEMOGRAFİK VE TANIMLAYICI BULGULAR

Örneklem dahilinde görüşme sağlanan 565 adet öğrenciye ait bazı demografik istatistikler tablo 4.1'deki gibidir.

Tablo 4.1. Demografik İstatistikler

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Okul	Anadolu Lisesi	192	34,0%
	Meslek Lisesi	373	66,0%
	Toplam	565	100,0%
Sınıf	9. Sınıf	201	35,7%
	10. Sınıf	148	26,3%
	11. Sınıf	147	26,1%
	12. Sınıf	67	11,9%
	Toplam	563	100,0%
Yaş	15 Yaş	162	28,7%
	16 Yaş	146	25,8%
	17 Yaş	146	25,8%
	18 Yaş	92	16,3%
	19 Yaş	19	3,4%
	Toplam	565	100,0%
Cinsiyet	Kız	322	57,2%
	Erkek	241	42,8%
	Toplam	563	100,0%

Öğrencilerin yüzde 34'ü Anadolu Lisesi (n=192), yüzde 66'sı Meslek Lisesinde (n=373) eğitim görmektedirler. Okudukları sınıflara göre öğrenciler şu şekilde dağılmaktadırlar; yüzde 35,7'si 9.sınıf (n=201), yüzde 26,3'ü 10.sınıf(n=148),yüzde

26,1'i 11.sınıf(n=147),yüzde 11,9'u 12.sınıf(n=67). Öğrencilerin yaş gruplarına göre dağılımları şu şekildedir ;yüzde 28,7'si 15 yaş (n=162), yüzde 25,8'i 16 yaş 8n=146),yüzde 25,8'i 17yaş(n=146), yüzde 16,3'ü 18 yaş (n=92), yüzde 3,4'ü ise 19 yaş (n=19) grubundadır. Öğrencilerin yüzde 57,2'si kız (n=322) iken yüzde 42,8'i erkektir.(n=241)

Öğrencilerin anne baba eğitim ile anne baba meslek istatistikleri tablo 4.2'daki gibidir.

Tablo 4.2. Aile Eğitim ve Meslek İstatistikleri

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Baba Eğitim Durumu	Ortaokul	177	31,5%
	Lise	166	29,5%
	İlkokul	111	19,8%
	Üniversite	97	17,3%
	Okur yazar değil	11	2,0%
	Toplam	562	100,0%
Anne Eğitim Durumu	Ortaokul	171	30,4%
	İlkokul	168	29,7%
	Lise	143	25,4%
	Üniversite	52	9,2%
	Okur yazar değil	29	5,3%
	Toplam	563	100,0%
Babanın Mesleği	İşçi	136	24,3%
	Serbest Meslek	132	23,6%
	Emekli	85	15,2%
	Memur	73	13,0%
	İşyeri sahibi	61	10,9%
	Özel Şirkette	37	6,6%
	Çiftçi	23	4,1%
	İşsiz	13	2,3%
	Toplam	560	100,0%
Anne Mesleği	Ev hanımı	405	71,9%
	İşçi	47	8,3%
	Memur	28	5,0%
	Serbest Meslek	27	4,8%
	Emekli	20	3,6%
	İşyeri sahibi	18	3,2%
	Özel Şirkette	13	2,3%
	Çiftçi	5	0,9%
	Toplam	563	100,0%

Öğrencilerin baba eğitim durumları şu şekildedir; yüzde 2'si okuma yazma bilmiyor(n=11), yüzde 19,8'i ilkokul(n=111), yüzde 31,5'i ortaokul(n=177), yüzde 29,5'i lise (n=166), yüzde 17,3'ü üniversite(n=97) mezunudur. Öğrencilerin anne eğitim durumları ise şu şekildedir; yüzde 5,5'i okuma yazma bilmiyor(n=31), yüzde 29,5'i ilkokul(n=166), yüzde 30,4'ü ortaokul(n=171), yüzde 25,4'ü lise (n=143), yüzde 9,2'si üniversite(n=52) mezunudur. Öğrencilerin baba meslek durumları şu şekildedir; yüzde 24,3'ü işçi (n=136), yüzde 13'ü memur(n=73), yüzde 15,2'si emekli (n=85), yüzde 4,1'i çifti(n=23), yüzde 23,6'sı serbest meslek (n=132), yüzde 2,3'ü işsiz (n=13), yüzde 10,9'u işyeri sahibi (n=61), yüzde 6,6'sı özel şirkette (n=37) çalışıyor. Öğrencilerin anne meslekleri ise şu şekildedir; yüzde 71,9'u ev hanımı (n=405), yüzde 5'i memur (n=28), yüzde 3,6'sı emekli (n=20), yüzde 0,9'u çiftçi (n=5), yüzde 4,8'i serbest meslek (n=27), yüzde 8,3'ü işçi (n=47), yüzde 3,2'si iş yeri sahibi (n=18), yüzde 2,3'ü ise özel şirket (n=13) çalışandır.

Öğrencilerin kardeş sayısı ve ailede aktif spor yapan birey ile ilgili istatistikleri ise tablo 4.3'deki gibidir.

Tablo 4.3. Kardeş Sayısı ve Ailede Spor Yapan Birey İstatistikleri

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Kardeş Sayısı	Kardeşim Yok	39	6,9%
	1	48	8,5%
	2	158	27,9%
	3	168	29,7%
	4 Ve Üzeri	153	27,0%
	Toplam	566	100,0%
Ailede Aktif Spor Yapan Veya Yapmış Birey	Evet	262	46,4%
	Hayır	303	53,6%
	Toplam	565	100,0%

Öğrencilerin yüzde 6,9'unun kardeşi yok (n=39), yüzde 8,5'inin kardeşi (n=48), yüzde 27,9'unun 2 kardeşi (n=158), yüzde 29,7'sini 3 kardeşi (n=168) yüzde 27'sini ise 4 ve üzeri kardeşi vardır. Öğrencilerin yüzde 46,7'ünün ailesinde aktif spor yapan veya

yapmış birey var iken (n=262), yüzde 53,6'sının ailesinde aktif spor yapan veya yapmış birey yoktur.(n=303)

Öğrencilerin okul takımında aktif spor yapma durumları ile okul dışında boş zamanlarda egzersiz yapma sıklıkları tablo 4.4'de sunulmuştur.

Tablo 4.4. Okul Takımında Spor Yapma ve Boş Zamanda Egzersiz Yapma İstatistikleri

			Frekans(n)	Yüzde (%)
Okul Takımlarına aktif sporcu olarak katılma	Evet		174	30,9%
		Hayır	389	69,1%
		Toplam	563	100,0%
Okul dışı boş zamanlarınızda ne s egzersiz sıklığı	Yapmıyorum		115	20,4%
	Nadiren yapıyorum		273	48,3%
	Her zaman yapıyorum		177	31,3%
	Toplam		565	100,0%

Öğrencilerin yüzde 30,9'u okul takımında aktif spor yaparken (n=174), yüzde 69,1'i yapmamaktadır.(n=389). Öğrencilerin boş zamanlarda egzersiz yapma sıklıkları ise şu şekildedir; yüzde 20,4'ü yapmıyor(n=115), yüzde 48,3'ü nadiren yapıyor (n=273), yüzde 31,3'ü her zaman yapıyor (n=177)

4.2 ÖLÇEK BETİMSSEL İSTATİSTİKLERİ

Ölçek maddelerinden elde edilen toplamsal değerlere ait betimsel istatistikler tablo 4.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.5. Ölçek Betimsel İstatistikleri

		N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
Beden Eğitime Karşı Tutum		567	1,14	5,00	3,6904	,92656

Beden eğitime karşı tutum ölçeği en az 1,14, en fazla 5, ortalama 3,69 ve 0,92 standart sapma değerlerine sahiptir. Likert tipli ölçeklerin orta noktasının 3 olduğu düşünüldüğünde tüm öğrenciler için hesaplanan ortalama değer beden eğitime karşı

tutumları ortalamanın üzerindedir. Bununla birlikte minimum ve maksimum noktalar arasındaki farktan yola çıkarak aşağıdaki gibi hesaplanabilecek uygun puan aralığı ile beden eğitime karşı tutum ölçeği kategorik bir değişken haline getirilebilir.

Çalışmamızda aralık katsayısı aşağıdaki formül doğrultusunda hesaplanmıştır:

Puan Aralığı (PA) = En Yüksek Puan- En Düşük Puan/ Grup Sayısı

PA = $5 - 1,14 / 5 = 0,772$ olarak bulunmuştur. Puan aralığı ile beden eğitime karşı tutum ölçeği tablo 4.6'daki gibi kategorize edilebilir.

Tablo 4.6. Kategorize Değişken İçin Ölçek Puan Aralıkları

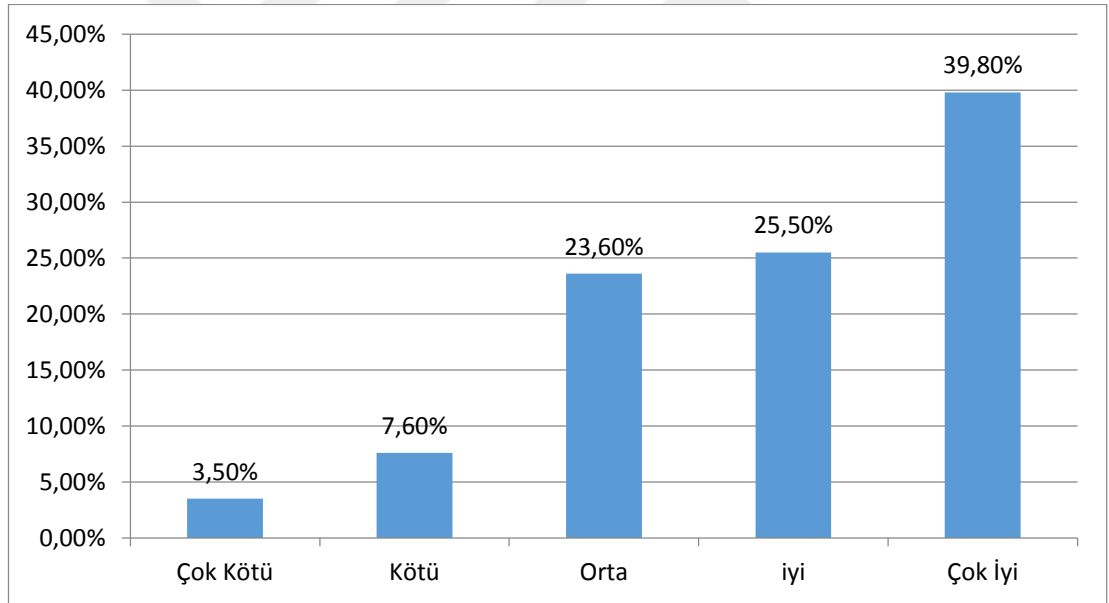
Puan Aralığı	Tutum
1-1,772	Çok Kötü
1,773-2,544	Kötü
2,545-3,316	Orta
3,317-4,088	İyi
4,089-5	Çok İyi

Beden eğitime karşı tutum ölçeği yukarıdaki puan aralıkları çerçevesinde kategorize edildiğinde öğrencilerin beden eğitime karşı tutumları ile ilgili tablo 4.7'deki istatistiklere ulaşılır.

Tablo 4.7. Beden Eğitime Karşı Tutum İstatistikleri

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Çok Kötü	20	3,5
Kötü	43	7,6
Orta	134	23,6
İyi	145	25,5
Çok İyi	226	39,8
Toplam	568	100,0

Öğrencilerin yüzde 3,5'i beden eğitimine karşı çok kötü (n=20), yüzde 7,6'sı kötü (n=43), yüzde 23,6'sı orta (n=134), yüzde 25,5'i iyi (n=145), yüzde 39,8'i ise çok iyi tutuma sahiptir. Söz konusu istatistikler şekil 4.1'deki gibi görselleştirilebilir.

Şekil 4.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları

Kategorize edilmiş değişken örneklemin genel durumunu daha kolay ve özet bir şekilde ifade etmesi bakımından avantajlı iken, sürekli değişken olan ölçek değeri ise detaylı hipotez testleri yapmak bakımından daha avantajlıdır. Özellikle sürekli ve norla dağılıma uygun ölçek değerleri ile yapılabilen anova ve t-testleri gruplar arasındaki farkların sınanması bakımından, kategorik değişkenler ile yapılan non-parametrik olan

ki-kare testlerine göre daha yüksek bilimsel geçerlilik gösterirler (MEB 2011). Bu bağlamda beden eğitime karşı tutum ölçeğinin dağılım türünün belirlenmesi amacıyla yapılan normal dağılım testleri ile çarpıklık ve basıklık katsayıları tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8. Ölçek Normal Dağılım İstatistikleri

Değişken	Kolmogorov-Smirnov ^a		Shapiro-Wilk		Çarpıklık	Basıklık
	İstatistik	Sig.	İstatistik	Sig.		
Beden Eğitime Karşı Tutum	,082	,000	,954	,000	-,562	-,267

Normal dağılım test istatistikleri anlamlılık (sig.) değerleri incelendiğinde yüzde 95 güven düzeyinde boyutların normal dağılıma uymadığı söylenebilir (Karagöz 2016).

4.3 HİPOTEZ TESTLERİ

Çalışmanın bu kısmında araştırma hipotezleri uygun hipotez testleri ile sınanıp sonuçlar yorumlanmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonucu anlamlı farklılık bulgulaması durumunda gruplar arası ortalama değerler karşılaştırılıp yorumlanmış, anovao testi sonucu anlamlı farklılık bulgulaması durumunda ise farklılığın kaynağı olan grupların tespiti amacıyla gruplar arasındaki farkları sınanan tukey post hoc testlerine başvurulmuştur. Parametrik testler olan bağımsız örneklem t-testi ve anova testi için karşılaştırılan grupların üye sayılarının 30'dan az olmama varsayımı kontrol edilip bazı kategorik değişkenlerde kategorilerin birleştirilmesine karar verilmiştir.

H1: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları cinsiyete göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla kız ve erkek öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınanan bağımsız örneklem t-testi istatistikleri 4.9'da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Cinsiyet Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi

Değişken	Kız/Erkek	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig.
Beden Eğitimi Karşı Tutum	Kız	322	3,516	0,952	-5,535	0,000*
Beden Eğitimi Karşı Tutum	Erkek	241	3,938	0,816	-5,535	0,000*

Tablo incelendiğinde t-testi anlamlılık (sig.) değerinin 0,05'in altında olduğu görülür. Bu durumda kız ve erkek öğrenciler arasında yüzde 95 güven düzeyinde beden eğitimine karşı tutum bakımından istatistiksel olarak bir farkın saptandığı söylenebilir.(sig.<0,05). Ortalama değerler incelendiğinde erkek öğrencilerin daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda erkek öğrencilerin beden eğitimine karşı kız öğrencilere göre daha olumlu bir tutumlarının oldukları söylenebilir.

H2: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları sınıfa göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla farklı sınıftaki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınyan bağımsız tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.10'da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Sınıf Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınyan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Sınıf	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	9. Sınıf	201	3,877	0,786	5,855	0,001
	10.Sınıf	148	3,710	0,884		
	11.Sınıf	147	3,527	1,036		
	12.Sınıf	67	3,465	0,972		
	Toplam	563	3,693	0,916		

Tabloda görüleceği üzere anova testi değeri 0,05'in altındadır. Bu durumda farklı sınıflarda eğitim gören öğrenciler arasında yüzde 95 güven düzeyinde beden eğitime karşı tutum bakımından istatistiksel anlamda bir farkın olduğu yorumlanabilir.(sig.<0,05). Söz konusu farklı kaynağı olan grupların tespit edilmesi için yapılan tukey post hoc test istatistikleri tablo 4.11'de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Sınıf Faktörüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Tukey Post Hoc Karşılaştırmaları

(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalama Fark(I-J)	Std. Hata	Sig.
9.sınıf	10.sınıf	,16688	,09797	,323
	11.sınıf	,34991*	,09817	,002*
	12.sınıf	,41184*	,12760	,007*
10.sınıf	9.sınıf	-,16688	,09797	,323
	11.sınıf	,18303	,10533	,305
	12.sınıf	,24496	,13319	,256
11.sınıf	9.sınıf	-,34991*	,09817	,002*
	10.sınıf	-,18303	,10533	,305
	12.sınıf	,06193	,13333	,967
12.sınıf	9.sınıf	-,41184*	,12760	,007*
	10.sınıf	-,24496	,13319	,256
	11.sınıf	-,06193	,13333	,967

Tablo incelendiğinde ikili karşılaştırmalardan anlamlı farklılığa sahip tüm karşılaştırmaların 9. Sınıf ile 11. Sınıf ve 12. Sınıf öğrencileri arasında olduğu görülür.(sig.<0,05) Ortalama farklar incelendiğinde 9. Sınıf öğrencilerinin 11. Sınıf ve 12. Sınıf öğrencilerinden daha yüksek ortalama değere sahip olduğu görülür. Bu durumda 9. Sınıf öğrencilerinin 11. Sınıf ve 12. Sınıf öğrencilerinden daha olumlu beden eğitimi dersi tutumuna sahip oldukları söylenebilir.

H3: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları okul takımında aktif sporcu olarak katılma durumuna göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla okul takımından aktif sporcu olarak katılan ve katılmayan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınanan bağımsız örneklem t-testi istatistikleri tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12. Okul Takımında Aktif Spor Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi

Değişken	Okul Takımlarına aktif sporcu olarak Katılma Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	t	sig.
Beden Eğitimi Karşı Tutum	Evet	174	4,031	0,729	6,041	0,000*
	Hayır	389	3,541	0,951		

Tablo incelendiğinde t-testi anlamlılık (sig.) değerinin 0,05'in altında olduğu görülür. Bu durumda okul takımında aktif spor yapan ve yapmayan öğrenciler arasında yüzde 95 güven düzeyinde beden eğitime karşı tutum yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir farkın saptandığı söylenebilir.(sig.<0,05). Ortalama değerler incelendiğinde okul takımından aktif spor yapan öğrencilerin daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda beden eğitimi dersi alan, okul takımlarında olan sporculardan sürekli spor yapan öğrencilerin bu derse ilişkin tutumları sürekli spor yapmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

H5: Öğrencilerin beden eğitime karşı tutumları okul türüne göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla anadolu lisesi ve meslek lisesi öğrencilerinin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınayan bağımsız örneklem t-testi istatistikleri tablo 4.13'da sunulmuştur.

Tablo 4.13. Okul Türüne Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-testi

Değişken	Okul Türü	N	Ortalama	Std. Sapma	t	sig.
Beden Eğitimi Karşı Tutum	Anadolu Lisesi	192	3,9941	,74914	5,830	0,000*
	Meslek Lisesi	373	3,5266	,95952		

Tablo incelendiğinde t-testi anlamlılık (sig.) değerinin 0,05'in altında olduğu görülür. Bu durumda anadolu lisesi ve meslek lisesinde eğitim gören öğrenciler arasında yüzde 95 güven düzeyinde beden eğitime karşı tutum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farkların saptandığı söylenebilir.(sig.<0,05). Ortalama değerler incelendiğinde anadolu

lisesinde eğitim gören öğrencilerin daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda anadolu lisesinde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumlarının meslek lisesinde eğitim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

H6: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları baba eğitim durumuna göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması esasına babası okuma yazma bilmeyen(n=11) öğrenci sayısının örnekle içinde istatistik oluşturmak için oldukça az olduğu gözlemlenmiştir.(n<30). Bu sebepten babası okuma yazma bilmeyen öğrenciler ile babası ilkokul mezunu öğrenciler birleştirilerek oluşturulan ilkokul ve altı seviyede eğitim durumu baz alınarak sınama yapılmıştır.

Hipotezin sınanması amacıyla babaları farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınanan bağımsız tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.14’de sunulmuştur.

Tablo 4.14. Baba Eğitim Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınanan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Baba Eğitim Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitimine Karşı Tutum	İlkokul Ve Altı	122	3,740	0,933	1,812	0,144
	Ortaokul	177	3,739	0,907		
	Lise	166	3,545	0,915		
	Üniversite	97	3,752	0,923		
	Toplam	562	3,684	0,920		

Tablo incelendiğinde babaları farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasında yüzde 95 güven oranında istatistiksel manalı fark olmadığı yorumlanabilir. (sig.>0,05)

H7: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları anne eğitim durumuna göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması esnasına annesi okuma yazma bilmeyen(n=29) öğrenci sayısının örneklem içinde istatistik oluşturmak için yeterli olmadığı gözlemlenmiştir.(n<30). Bu sebepten annesi okuma yazma bilmeyen öğrenciler ile annesi ilkököl mezunu öğrenciler birleştirilerek oluşturulan ilkököl ve altı seviyede eğitim durumu temel alınarak sınama yapılmıştır.

Hipotezin sınanması amacıyla anneleri farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sınavan bağımsız tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.15’de sunulmuştur.

Tablo 4.15. Anne Eğitim Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınavan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Anne Eğitim Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	İlköğöl Altı	197	3,700	0,946	0,081	0,971
	Ortaokul	171	3,689	0,912		
	Lise	143	3,657	0,907		
	Üniversite	52	3,716	0,921		
	Toplam	563	3,687	0,921		

Tablo incelendiğinde anneleri farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasında yüzde 95 güven oranında istatistiksel olarak manalı fark olmadığı yorumlanabilir. (sig.>0,05)

H8: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları ailenin aylık gelir durumuna göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması esnasına ailelerinin aylık geliri 0-629 TL arası (n=13) olan öğrenci sayısının örneklem içinde istatistik oluşturmak için oldukça az olduğu gözlemlenmiştir.(n<30). Bu sebepten ailesinin aylık geliri 0-629 TL olan ve 630-1000 TL arası olan öğrenciler birleştirilerek oluşturulan 0-1000 TL arası gelir seviyesi baz alınarak sınama yapılmıştır.

Hipotezin sınanması esnasına ailelerinin aylık geliri 0-629 TL arası (n=13) olan öğrenci sayısının örneklem içinde istatistik oluşturmak için oldukça az olduğu

gözlemlenmiştir.(n<30). Bu sebepten ailesinin aylık geliri 0-629 TL olan ve 630-1000 TL arası olan öğrenciler birleştirilerek oluşturulan 0-1000 TL arası gelir seviyesi baz alınarak sınama yapılmıştır.

Hipotezin sınanması amacıyla aileleri farklı gelir seviyesinde olan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasındaki farkı sıyanan bağımsız tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.16’da sunulmuştur.

Tablo 4.16. Aile Gelir Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sıyanan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Aile Aylık Gelir Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	0-1000 TL Arası	45	3,5412	,72966	0,640	0,589
	1001- 1460 TL Arası	80	3,7785	,86873		
	1461-1999 TL Arası	148	3,6962	,93208		
	2000 TL Ve Üzeri	287	3,6844	,95955		
	Toplam	560	3,6895	,92251		

Tablo incelendiğinde aileleri farklı gelir seviyelerinde olan öğrenciler arasında beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından yüzde 95 güven oranında istatistiksel olarak manalı fark olmadığı yorumlanabilir. (sig.>0,05)

H9: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları ailenin kardeş sayısına göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla farklı sayıda kardeş sahibi olan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından farkı sıyanan tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.17’de sunulmuştur.

Tablo 4.17. Kardeş Sayısına Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Kardeş Sayısı	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	Kardeşi Yok	39	3,665	0,794	1,876	0,113
	1 Kardeş	48	3,592	0,844		
	2 Kardeş	158	3,746	0,854		
	3 Kardeş	168	3,559	1,016		
	4 Ve Üzeri Kardeş	153	3,817	0,919		
	Toplam		566	3,691		

Tablo incelendiğinde farklı sayıda kardeşe sahip olan veya kardeşe sahip olmayan öğrenciler arasında beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından yüzde 95 güven oranında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı yorumlanabilir. (sig.>0,05)

H10: Öğrencilerin beden eğitime karşı tutumları ailede kendileri haricinde aktif spor yapmış veya halen yapan birey bulunma durumuna göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla ailesinde kendinden başka spor yapan birey olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından farklılıklarını sınayan bağımsız örneklem testi istatistikleri tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4.18. Ailede Spor Yapan Birey Olma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Ailede Yapan Birey	Spor N Başka	Ortalama	Std. Sapma	t	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	Var	262	3,863	0,865	4,249	0,000*
Beden Eğitime Karşı Tutum	Yok	303	3,538	0,941	4,249	0,000*

Tablo incelendiğinde ailesinde kendinden başka spor yapan birey olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından yüzde 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.(sig<0,05). Ortalama değerler

incelendiğinde ailesinde spor yapan öğrencilerin daha yüksek beden eğitimine karşı tutum ortalamasına sahip olduğu görülür. Bu durumda ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerden daha olumlu beden eğitimi dersi tutumuna sahip oldukları söylenebilir.

H11: Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları okul dışında boş zamanlarda egzersiz yapma durumlarına göre değişmektedir.

Hipotezin sınanması amacıyla boş zamanlarda farklı sıklıklarda egzersiz yapan öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından farkı sınanan tek taraflı anova testi istatistikleri tablo 4.19’de sunulmuştur.

Tablo 4.19. Boş Zamanlarda Egzersiz Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınanan Tek Taraflı Anova Testi

Değişken	Okul Dışında Boş Zamanlarda Yapma	Boş N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Beden Eğitime Karşı Tutum	Yapmıyorum	115	3,354	1,050	17,785	0,000*
	Nadiren yapıyorum	273	3,642	0,879		
	Her zaman yapıyorum	177	3,979	0,802		
	Toplam	565	3,689	0,920		

Tablo incelendiğinde boş zamanlarda farklı sıklıklarda egzersiz yapan veya yapmayan öğrenciler arasında beden eğitimine karşı tutum bakımından yüzde 95 güven oranında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu yorumlanabilir. Bu farkın nedeni olan grup veya grupların tespiti için yapılan Tukey post hoc karşılaştırmaları tablo 4.20’deki gibidir.

Tablo 4.20. Boş Zamanlarda Egzersiz Yapma Durumuna Bağlı Beden Eğitimi Dersi Tutum Düzeyleri Arasındaki Farkları Sınayan Post Hoc Karşılaştırma Testleri

(I) Okul Dışında Boş Zamanlarda Yapma	(J) Okul Dışında Boş Zamanlarda Yapma	Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	Sig.
Yapmıyorum	Nadiren yapıyorum	-,28730*	,09939	,011*
	Her zaman yapıyorum	-,62520*	,10709	,000*
Nadiren yapıyorum	Yapmıyorum	,28730*	,09939	,011*
	Her zaman yapıyorum	-,33790*	,08628	,000*
Her zaman yapıyorum	Yapmıyorum	,62520*	,10709	,000*
	Nadiren yapıyorum	,33790*	,08628	,000*

Tablo incelendiğinde yapılan tüm ikili karşılaştırmalarda beden eğitime karşı tutum bakımından yüzde 95 güven oranında istatistiksel olarak manalı fark olduğu yorumlanabilir. (sig.<0,05) Ortalama farklara bakıldığında boş zamanlarda egzersiz yapmayan öğrencilerin, nadiren yapan öğrencilerden, nadiren yapan öğrencilerin ise her zaman yapan öğrencilerden daha düşük ortalamaya sahip olduğu görülür. Bu durumda boş zamanlarda egzersiz yapmayan öğrencilerin, nadiren yapan öğrencilerden, nadiren yapan öğrencilerin ise her zaman yapan öğrencilerden daha olumsuz beden eğitimi dersi tutumuna sahip oldukları söylenebilir. Diğer bir ifade ile boş zamanlarda egzersiz yapma alışkanlığı arttıkça öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları da olumlu yönde artmaktadır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmam Yalova ili Çınarcık ilçesinde bulunan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarının incelenmesi tutumlar arasında fark olup olmadığını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmamız da anket yöntemi kullanılmış olup toplamda 556 ad. Anket SPSS programı kullanılarak değerlendirilmek için hazırlanmıştır. Anketin bu kısmı Yrd. Doç. Dr. İrfan Yağcı'nın 2012 tarihli ve ortaöğretim "öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi" isimli yayımlanmış yüksek lisans tezinden alınmıştır. Orijinal çalışmada ölçeğin güvenirlik analizi sonucu 0.963 cronbach's alpha katsayısı ile yüksek güvenirlikte olduğu saptanmıştır.

Yaptığımız araştırma da ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının oldukça olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaöğretim okulları arasında anadolu liselerinin meslek liselerine göre beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha olumlu sonuç vermiştir. Bunu da öğrencilerin ilgileri, istekleri ve yeteneklerine bağlamak mümkündür. Yapılan literatür çalışmamızda bu sonucu doğrulamaktadır. Orta öğretim öğrencilerinin okul türlerine göre beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları arasındaki farklılık; öğrencilerin sınav kaygıları meslek edinebilme telaşları, beden eğitimi öğretmeninin dersi işleyiş şekilleri öğrencilerin dersi sevmeleri öğretmenleri ile olan iletişimleri gibi farklılıklar okul türlerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumu etkileyeceği düşünülmektedir.(Küçükahmet 1986; Tortop 1995).

Buda bize göstermektedir ki öğrenciler kendi istek ve yeteneklerine göre ortaöğretime yönelmektedirler ve var olan derslere karşı tutumları olumlu ya da olumsuz olarak değişmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada anadolu lisesindeki ortaöğretim öğrencilerinin meslek lisesindeki ortaöğretim öğrencilerine göre beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha olumlu sonuçlanmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarını etkileyen bir diğer sebep ise öğrencilerin cinsiyetleridir. Yaptığımız araştırmanın sonucuna göre

erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha olumlu sonuçlanmıştır. Başka benzer çalışmalarda da Hatten (2004), Hünük ve Demirhan (2004), Güllü (2007) yapmış oldukları çalışmaların sonucunda erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Beden eğitimi alan erkek öğrencilerin tutumlarının bu dersi alan kız öğrencilerden daha yüksek olmasının nedenleri arasında erkek öğrencileri kendilerine olan güvenlerinin daha yüksek olması, fiziksel olarak kız öğrencilere oranla daha güçlü olmaları, bedensel olarak kendilerini her an ders işlemeye hazır hissetmeleridir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla daha çekingen ve fiziksel olarak daha zayıf kalmaktadırlar.

Yaptığımız araştırmada ailenin spor geçmişi öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumunu olumlu olarak etkilemektedir. Yani ailesinde spor yapmış olan öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine karşı daha olumlu tutum takınmaktadırlar. Spor daha tanıdık daha bildik bir hal kazanmıştır. Yapılan literatür çalışmalarında da Koca ve Aşçı (2006), Sakallı (2001), Alenezi (2005) yapmış oldukları çalışmalarda ailesinde geçmişte ya da hazırda spor yapan insanların varlığı öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumunu olumlu olarak etkilediğini bize göstermektedir. Öğrenci daha çok sporun içinde olmaları, aileleri tarafından desteklenmeleri, takdir edilmeleri öğrenciye beden eğitimi dersine ve spora karşı olumlu tutum sergilemesini sağlamaktadır.

Sınıflar arasındaki farklılıklarda beden eğitimi ve spor dersine olan tutum açısından farklılıklar oluşturmaktadır. Yaptığımız araştırmada 9. Sınıf öğrencilerinin 11. ve 12. Sınıf öğrencilerine göre beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiş olup yapılan literatür çalışmalarında da benzer sonuçlara rastlanılmıştır. Koca ve Aşçı (2006) yapmış olduğu çalışmada sonucumuzu destekler niteliktedir. Bu sonuç sınıf düzeyleri arttıkça öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarının düştüğünü göstermektedir. Bu da üst sınıflarda gelecek telaşı sınav kaygısı vb. sebeplerden dolayı beden eğitimi ve spor dersine olan tutumu olumsuz yönde etkilemektedir. 9. sınıfların daha rahat olmaları ve ilköğretimden yeni mezun olmuş olmaları beden eğitimi dersine karşı daha olumlu tutum sergilemelerini sağlamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba ve anne eğitim düzeylerinin bu derse ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yapılan literatür çalışmalarında (Koçak ve Hürmeriç 2004) yaptığı çalışma sonucu bizim çalışmamızın sonucuna benzemektedir. Anne ve baba meslekleri kardeş sayısının fazla ya da az oluşu ailelerin aylık gelirleri orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yaptığımız literatür çalışmaları da bizim çalışmamıza paralel yöndedir. Güllü (2007) yapmış oldukları çalışma sonucunda kardeş sayısının ortaöğretim öğrencisinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları arasında anlamlı bir fark bulamayarak çalışmamızı destekler niteliktedir. Burustad (1993) tarafından yapılan çalışmada ise sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan ailelerin çocuklarını daha fazla spor yapmaya teşvik ettiklerini göstermiştir. Ailenin gelir durumunun yüksek olması, anne ve babanın eğitilmiş olması ya da meslek sahibi olmaları, kardeş sayısının az olması öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumunun olumlu yönde etkilemesi beklenilmiştir fakat yaptığımız çalışmada beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Yapılan araştırmamızda şu sonuçları elde edildi:

1-Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları genel olarak olumludur. Ortaöğretimde beden eğitimi ve spor dersine bakış açısının iyi durumda olduğu belirlendi.

2-Cinsiyete göre beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarda değişiklikler saptandı. Erkek öğrencilerin tutum ortalamaları kız öğrencilerin tutum ortalamalarına göre daha yüksek düzeydedir.

3-Ailesinde spor yapan öğrencilerle spor yapmayan öğrenciler arasında da farklılıklar saptanmıştır. Ailesinde spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine tutumları daha yüksek düzeydedir. Spor yapan ailede yetişen öğrencilerin derse ilişkin tutumları daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

4-Okul takımlarında spor yapan öğrenciler ve yapmayan öğrenciler arasında da farklılıklar saptanmıştır. Okul takımlarına katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha yüksek düzeydedir.

5-Okul türlerine göre beden eğitim ve spor dersine olan tutumlarda farklılıklar saptanmıştır. Anadolu lisesinde okuyan öğrencilerin meslek lisesinde okuyan öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha yüksek düzeydedir.

6-Ortaöğretim öğrencilerinin sınıflarına göre yapılan değerlendirmede 10.sınıflar arasında bir farkın olmadığı fakat 9. Sınıf 11.ve 12. Sınıflar arasında farklılıkların olduğu saptanmıştır.9.sınıf öğrencilerinin 11. Ve 12. Sınıf öğrencilerine oranla beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeydedir.

7-Okul dışında egzersiz ve spor yapan öğrencilerin okul dışında herhangi bir spor aktivitesi yapmayan öğrenciler arasında da farklılıklar saptanmış olup okul dışında spor aktivitesi yapan öğrencilerin benden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha yüksek düzeydedir.

8- Anneleri farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

9-Babaları farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

10-Farklı sayıda kardeşe sahip olan veya kardeşe sahip olamayan öğrenciler arasında beden eğitim dersine karşı tutum düzeyleri bakımından bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın sonucu doğrultusunda bazı öneriler sunabiliriz.

1.Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin öğrencilerin tutumlarını daha olumlu yönde geliştirmek istiyorsak bu sadece öğrenciyle sınırlı kalmamalı okul idaresinin diğer ders öğretmenlerinin ve ailenin de tutumlarını olumlu yönde arttırmalı ve ailelerin, okul idaresinin ve diğer öğretmenlerin tutumları da araştırılmalıdır. Okul idaresine diğer branş öğretmenlerine ailelere sporun faydaları ile ilgili seminerler verilmeli, sporla ilgilenen öğrencilerin fiziksel, ruhsal bedensel olarak daha sağlıklı bireyler oldukları hakkında bilgiler verilmeli, örnekler sunulmalıdır.

2.Kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarını daha olumlu hale getirmek için kız öğrencilere daha hassas davranılarak kendi yetenek ilgi ve istekleri doğrultusunda tutumları olumlu hale getirilmelidir. Beden eğitiminin ve sporun önemi

hakkında bilgiler verilerek sağlıklı yaşamın önemi kavratılmalıdır. Fiziksel olarak büyümeleri ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olmaları için beden eğitimi ve spor dersinin önemi kız öğrencilere kavratılmalıdır. Yeteneklerini açığa çıkarmak için uygun ortam ve fırsat kız öğrenciler için sağlanmalıdır.

3.Sportif aktivitelerin başarıyı düşüreceği kaygısını taşıyan 11. ve 12. Sınıf öğrencilerine çeşitli seminerler düzenlenmeli başarının sağlıklı yaşamla doğru orantılı olduğu öğrencilere, okul idaresine ve velilere belirtilmeli bu yönde seminerler düzenlenmelidir. 12.sınıf öğrencilerini yetenek ve istekleri doğrultusunda beden eğitimi ve spor yüksekokulları hakkında bilgi verilerek BESYO kurslarına yönlendirmeli ya da beden eğitimi öğretmeni eşliğinde BESYO sınavlarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

4.Aile bireylerine yönelik çeşitli çalışmalar yaparak okul dışında ve okul içinde çocuğunu spor yapmaya teşvik eden aile bireyleri kazanılmalıdır. Ailelere sporun önemi hakkında spor yapan bireylerin kazanımları hakkında bilgiler verilmelidir. Beden eğitimi ve spor dersine karşı olumsuz tutum sergileyen öğrenciler için mutlaka aileden destek alınarak öğrenciye olumlu tutum kazandırılmaya çalışılmalıdır. Okul müsabakalarına katılan öğrencilerin aileleri maçlara davet edilerek çocuklarını desteklemeleri gayretlerini takdir etmeleri yenilgileri durumunda destek olmaları rakip takımın aileleriyle ya da rakip takımla iyi ilişkiler kurmaları (alkışlayarak, tebrik ederek) çocuklarına iyi örnek olmaları sağlatılmalıdır.

5.Beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutum geliştirmek için öğrencilere uygun ortam sağlanmalı dersi daha eğlenceli ve verimli kılmak için öğrencilerin yaşlarına, yeteneklerine uygun araç-gereç, malzeme temin edilmelidir. Öğrencilere rol model olarak hareketler öğretmen tarafından uygulamalı olarak gösterilmeli öğrencinin hareketleri uygulayabileceği rahat bir ortam oluşturulmalıdır. Hareketleri uygulamaktan çekinen öğrencilere anlayışla yaklaşılmalı kendini daha rahat ifade edebilecekleri zaman ve ortam sağlanmalıdır. Unutmamalıyız ki Öğrencilerimize hata yaptıklarında bağırarak ve küçük düşürmek onları spordan ve beden eğitimi dersinden soğutacaktır öncelikli amacımız eğlenerek keyif alarak ders işlemelerini spor yapmalarını sağlamak olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. Ankara: Morpa Yayınevi.
- Alenezi, M.A. (2005). Attitude of Secondary Students Toward Physical Education Classes in Kuwait. Ph. D. Thesis, Pennsylvania State University, Pennsylvania.
- Başaran, İ.E. (2000). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Beden Eğitiminin Önemi*, (2017). <http://www.bogazgazetesi.com.tr//yazar/2090-beden-eğitiminin-onemi> [Erişim Tarihi: 11 Mart 2018].
- Brustad, R.J. (1993). Who Will Go Out and Play? Parental and Psychological Influences on Children's Attraction to Physical Activity. *Pediatric Science*. 5 (1), 220-223.
- Chung, M. & Philips, D.A. (2002). Attitude Toward Physical Education and Leisure- Time Exercise in High School Students. *Physical Educator*. 59 (3), 126-139.
- Çetin, İ. (2012). *Tutum nedir? tutumların özellikleri*. https://www.tavsiyeyediyorum.com/makale_9597.htm [Erişim Tarihi: 10.05.2018].
- Çöndü, A. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Fidan, N. (1993). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkim Yayınları.
- Güllü, M. (2007). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hatten, J.D. (2004). Racial Differences in Student's interest and Attitudes Toward Physical Education Considering Grade Level and Gender Ph. D. Thesis, The Florida State University, Florida.
- Hünük, D. & Demirhan, G. (2003). İlköğretim Sekizinci Sınıf, Lise Birinci Sınıf ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*. 14 (4), 175-184.

- Kangalgil, M., Hünük, D. & Demirhan, G. (2004). Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *10th ICHPER. SD European Congress and the TSSA 8th Internation Sport Science Congress*, 17 November 2004, Mirage Park Resort. Antalya. Hacettepe Yayınları, 287-288.
- Karagöz, Y. (2016). *Spss ve amos uygulamalı istatistiksel analizleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Küçükahmet, L. (1986). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Koca, C. & Aşçı, F. H. (2004). Atletik Yeterlik Düzeyi ve Cinsiyetin Beden Eğitime Yönelik Tutum Üzerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 9 (1), 15-24.
- Koca, C. & Demirhan, G. (2004). An Examination oh High School Students Attitudes Toward Physical Education Wiht Regard to Sex and Sport Participation. *Perceptual & Motor Skills*. 98 (3), 754-758.
- Koca, C., Aşçı, F.H. & Demirhan, G. (2005). Attitudes Toward Physical Education and Class Preferences of Turkish Adolescents in Terms of School Gender Composition. *Adolescence*. 40 (158), 365-373.
- Koca, C. & Aşçı, F.H. (2006). An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*. 41 (161), 185-197.
- Koçak, S. & Hürmeriç, I. (2004). Attitudes of Primary School Students Towerd Their Physical Education Classes in Turkey. *Perceptual & Motor Skills*. 103 (1), 296–300.
- MEB. (2011). *Ders kitapları ve eğitim araçları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Mirzeoğlu, D. (2003). *Spor bilimlerinin eğitimsel (pedagojik) temelleri spor bilimlerine giriş*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Morpa Spor Ansiklopedisi. (1997). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Muallimoğlu, N. (1998). *Çocuklarda ve gençlerde beden eğitimi*. İstanbul: Avcıol Basım Yayım.
- Özçelik, D.A. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Okul Sporunun Önemi ve Amaçları Nelerdir?*, (2018). <https://www.msxlab.org/forum/soru-cevap/407189-okul-sporunun-onemi-ve-amaclari-nelerdir.html> [Erişim Tarihi: 11 Mart 2018].
- Öğretim Nedir?*, (2015). <http://www.nkfu.com/ogretim-nedir-ogretim-ile-ilgili-yazi/> [Erişim Tarihi: 01 Mart 2018].

- Özdamar, K. (2016). *Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Eskişehir: Nisan Kitap Evi.
- Saçaklı, H. (2013). *Zayıflarken ölmeyin & zayıflarken mutlu olun*. İstanbul: Mercek Yayıncılık.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal etkiler*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Serbest, Ş., Topkaya, İ. & Ersoy, Y.E. (2006). Okul Spor Takımlarında Yer Alan İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı Açısından İncelenmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım 2006, Atatürk Kültür Merkezi. Muğla.
- Sunay, H. (2000). *Sporda organizasyon*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şahin, M., Pehlivan, Z. & Kuter, F. Ö. (2001). Beden Eğitimi Ders Uygulamalarında Ortaya Çıkan Etik Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, 21-23 Aralık, Uludağ Üniversitesi. Bursa.
- Şişko, M. & Demirhan, G. (2002). İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23(2), 205-210.
- Tabachnick, B.G. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tezcan, M. (1994). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Zirve Ofset.
- Tortop, Y. (1995). Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi ve Eğitsel Oyun Uygulamaları. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Ulusoy, A. (2004). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yağcı, İ. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Afyonkocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Yaygın Eğitim*, (2015). <http://www.kpsskonu.com/egitim-bilimleri/program-gelistirme/egitim-turleri/> [Erişim Tarihi: 02 Mart 2018].
- Yenal, T., Çamlıyer, H. & Saracaloğlu, A. S. (1999). İlköğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri ve Yetenekler Üzerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 5 (3), 15-24.
- Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 5 (1), 63-72.
- Yetim, A. (2011). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yıldıran, İ. & Yetim, A. (1996). Orta Öğretimde Beden Eğitiminin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1 (3), 36-43.

EKLER

EK 1

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

ANKET FORMU

Bu anket, “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Yalova İli Çınarcık İlçesi Örneği)” adlı bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Anket iki bölümden oluşmaktadır ve her bölümün başında sizin cevap vermenize yardımcı olacak açıklamalar yapılmıştır. Sizlerin soruları dikkatli ve doğru bir şekilde cevaplamanız, bu araştırmada tutarlı ve geçerli sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Lütfen soruları okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneğin üzerini (X) işaretleyiniz. Anketin hiçbir yerine adınızı yazmayınız. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlar için şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim.

1. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

1. Okul türünüz: ( ) Fen Lisesi ( ) Anadolu Öğrt. Lisesi ( ) Anadolu Lisesi
( ) Meslek Lisesi ( ) Kız Meslek Lisesi ( ) İmam Hatip Lisesi
2. Sınıfınız: ( ) 9 ( ) 10 ( ) 11 ( ) 12
3. Doğum Tarihiniz: ( ) 1999 ( ) 2000 ( ) 2001 ( ) 2002 ( ) 2003
4. Okul Takımlarına aktif sporcu olarak katılıyor musunuz? ( ) Evet ( ) Hayır
5. Cinsiyetiniz? ( ) Kız ( ) Erkek
6. Baba Eğitim Durumu? ( ) Okuma Yazma Bilmiyor ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite
7. Anne Eğitim Durumu?
( ) Okuma Yazma Bilmiyor ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite
8. Ailenizin Aylık Gelir Durumu?
( ) 0-629 ( ) 630-1000 ( ) 1001- 1460 ( ) 1461-1999 ( ) 2000 ve üst
9. Kaç Kardeşsiniz? ( ) Kardeşim Yok ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ve üstü
10. Babanızın Mesleği nedir? ( ) İşçi ( ) Memur ( ) Emekli ( ) Çiftçi ( ) Serbest Meslek ( ) İşsiz ( ) İşyeri sahibi ( ) Özel Şirkette
11. Annenizin Mesleği ( ) Ev hanımı ( ) Memur ( ) Emekli ( ) Çiftçi
( ) Serbest Meslek ( ) İşçi ( ) İşyeri sahibi ( ) Özel Şirkette
12. Ailede siz hariç Aktif spor yapmış olan veya halen yapan var mı? ( ) Evet ( ) Hayır
13. Okul dışı boş zamanlarımızda ne sıklıkla egzersiz ya da spor yapıyor musunuz?
( ) Yapmıyorum ( ) Nadiren yapıyorum ( ) Her zaman yapıyorum

EK 2

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenci; Bu anket, “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması” adlı bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Her cümle için karşısında beş (5) cevap seçeneği vardır. Her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra cümledeki ifadeye ne düzeyde katılıyorsanız, o cevap seçeneğini (X) işaretleyiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru veya yanlış cevap yoktur. Cevap verirken de sadece haftalık ders programınız dâhilindeki beden eğitimi derslerini göz önünde bulundurunuz. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ						
1.	Beden eğitimi derslerini sıkıcı bulurum.					
2.	Beden eğitimi dersleri benim için eğlencelidir.					
3.	Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyarım.					
4.	Beden eğitimi dersinde zaman geçmek bilmez.					
5.	Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duygumun artmasını sağlar.					
6.	Beden eğitimi ders saatlerinin fazla olmasını isterim.					
7.	Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.					
8.	Beden eğitimi dersi eğitimin her aşamasında zorunlu olarak yer almalıdır.					
9.	Beden eğitimi dersi en sevdiğim dersler arasında yer alır.					
10.	Beden eğitimi dersini kaçırmak istemem.					
11.	Beden eğitimi dersleri boş zamanlarımda spor yapma alışkanlığı kazandırır.					
12.	Beden eğitimi dersine katılmaktan hoşnut değilim.					
13.	Beden eğitimi dersi zorunlu olmasa girmek istemem.					
14.	Beden eğitimi dersinde yapılan tüm etkinliklerden hoşlanırım.					
15.	Beden eğitimi dersinin olduğu gün heyecanlı ve sevinçli olurum.					
16.	Beden eğitimi dersinde kendimi rahat hissedirim.					
17.	Beden eğitimi dersi beni huzursuz eder.					
18.	Beden eğitimi dersi programdan kaldırılrsa mutlu olurum.					
19.	Beden eğitimi dersinde yapılan hiçbir etkinlik ilgimi çekmez.					
20.	Dersler arasında en çok beden eğitimi dersini severim.					
21.	Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi seviyorum.					
22.	Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.					
23.	Beden eğitimi dersi, okulu ve diğer dersleri daha çok sevmemi sağlar.					
24.	Beden eğitimi derslerinde stres atarak, rahatlayıp gevşerim.					
25.	Beden eğitimi dersleri yeteneklerimi keşfetmemi ve geliştirmemi sağlar.					
26.	Beden eğitimi dersleri arkadaşlık ilişkilerimi geliştirmemi sağlar					
27.	Beden eğitimi derslerine girerken tedirgin, gergin ve sıkıntılı olurum.					

ÖZGEÇMİŞ

1984 Yılında Ardahan'da dünyaya geldi.

İlkokulu Atatürk ilköğretim Okulu'nda, ortaokulu Merkez Ortaokulu'nda, liseyi Ardahan Anadolu Lisesi'nde, üniversite eğitimi ni ise Kars Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda tamamladı. Halen İstanbul Gelişim Üniversitesinde, Hareket ve Antrenman Bilimleri bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

2008 yılında Ardahan 23 Şubat İlköğretim Okulu'na atanarak meslek hayatına başladı. Yaklaşık 6 yıl kadar Ardahan'ın çeşitli okullarında çalıştı. 2014 yılında Yalova'nın Çınarcık ilçesine yerleşerek Çınarcık Anadolu Lisesinde çalışmaya başladı. Evli ve iki çocuk annesidir.

